Margarethapolder

BMP project 2009

NATUURBESCHERMINGSVERENIGING
de steltkluut
OOST ZEEUWSCH-VLAANDEREN

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	blz. 2
Algemene Informatie	blz. 3
Weersomstandigheden tijdens de telronden	blz. 4
Gebiedsbeschrijving	blz. 5
Motivatie	blz. 6
Gebiedsgerelateerde informatie	blz. 7
Overzichtkaart van de voorkomende biotopen	blz. 8
Toelichting bij soortenkaarten	blz. 9
Soorten / Territoria kaarten	blz. 10 t/m 52
Samenvatting soorten/territoria 2008/2009	blz. 53
Extra waarnemingen	blz. 54
Conclusie	blz. 55
Aanbevelingen aan beheerder Staatsbosbeheer	blz. 56
Van de samensteller	blz. 57

Algemene Informatie

Naam gebied : Margarethapolder

Jaargang BMP: Nr.2 (2009)

Telmethode: BMP – SOVON

Telperiode: 07-03-2009 t/m 06-06-2009

Aantal telronden: 8

Deelnemers: Bram Vroegindeweij,
Bert van Broekhoven,
Carlo Emeleer,
Cor Sol.

Foto's : Bram Vroegindeweij
Bert van Broekhoven
Carlo Emeleer

Auteur: Cor Sol

NATUURBESCHERMINGSVERENIGING
de steltkluut
OOST ZEEUWSCH-VLAANDEREN

Weersgesteldheid tijdens de telronden

1e ronde 07 - 03 - 2009: 07.15 - 09.45 uur, Onbewolkt, 0 - 4 °C, Wind W 2 - 3.

2e ronde 21 - 03 - 2009: 06.45 - 09.15 uur, Helder, 0 - 7 °C , Windstil.

3e ronde 05 - 04 - 2009: 07.30 - 10.30 uur, Nevelig, 6 - 8 °C, Windstil.

4e ronde 19 - 04 - 2009: 06.45 - 09.15 uur, Helder, 7 - 9 °C, Wind O 2 – 3.

5e ronde 03 - 05 - 2009: 06.15 - 08.30 uur, Bewolkt, 7°C, Wind WZW 0 - 3.

6e ronde 10 - 05 - 2009: 06.00 - 08.30 uur, Onbewolkt, 6 - 15°C, Windstil.

7e ronde 21 - 05 - 2009: 05.45 - 08.30 uur, Helder, 12°C, Wind NO 1 - 2.

8e ronde 06 - 06 - 2009: 05.30 - 08.00 uur, Half bewolkt droog, 10°C.

Gebiedsbeschrijving

Het Natuurgebied Margarethapolder in nog zeer jong, het is ontwikkeld in 2006.
Alvorens meer over het huidige gebied te vertellen, eerst een stukje geschiedenis.
De Margarethapolder is bedijkt in 1742. Daarbij werden verschillende kreken ingedamd. Na de inpoldering is de polder nog meerdere malen onder water komen te staan. De Fransen hadden hier in 1807 nog een geschutsbatterij om de controle te hebben over de scheepvaart over "de Honte" (Westerschelde).
Napoleon had hier ook een marinehaven gepland, maar dat is er nooit van gekomen.
De drinkwaterputten die men daar toen voor heeft aangelegd zijn nog steeds, ook in het huidige natuurgebied, aanwezig.
De laatste inundatie van de polder vond plaats tijdens de stormvloed in januari 1808 en was eigenlijk een gevolg van een menselijke fout doordat een sluisje in een scheidingsdijk open was blijven staan.
Rond 1970, bij de grootschalige dijkverzwaring en ruilverkaveling is de inlaagdijk grotendeels afgegraven en werden delen van de Margarethapolder opgehoogd, waarbij sommige kreken werden uitgebaggerd en anderen werden gedempt.
In het kader van het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde is van de polder 80 ha aangewezen om ingericht te worden als Natuurontwikkelingsgebied.
In de loop van 2006 zij de werkzaamheden, zoals afgraven bovenlaag, verwijderen van bomen, uitgraven en vergroten van kreken, volledig afgerond en is het beheer van het gebied overgedragen aan Staatsbosbeheer.
Het is de bedoeling dat in delen van het gebied runderen worden ingezet voor extensieve begrazing.
Het gebied bestaat uit grote en kleine (brak)waterpartijen, Waterriet en biezen, Bloemrijk rietland en biezen en Grote-zeggemoeras, Glanshaverhooiland, Kamgrasweide evenals Bloemrijk weidevogelgrasland, Kamgras en Kattedoorn.
Het gebied ligt direct ten oosten van Terneuzen (richting Griete), vlak achter de Westerscheldedijk en is daardoor eenvoudig te vinden.
→ Zie ook www.deltabirding.nl (→Oost Zeeuws Vlaanderen → Margarethapolder)

Motivatie

De medewerkers aan dit BMP project tellen in diverse gebieden binnen Zeeuws Vlaanderen. De Margarethapolder is o.a. een onderdeel van een telgebied van enkelen van hen en was zodoende al vanaf het begin van het omvormen van de landbouwpolder tot natuurgebied een bijzonder interessant object dat met belangstelling werd gevolgd. En niet alleen door hen maar door meerdere leden van de Vogelwerkgroep van Natuurbescherming vereniging De Steltkluut (www.steltkluut.nl).
Er werd dus veel over gepraat en de verwachtingen waren hooggespannen.
Toen het gebied was overgedragen aan Staatsbosbeheer werden wij er al snel door SBB bij betrokken .
Dat zo'n nieuw natuurgebied regelmatig geïnventariseerd moest worden was iedereen het over eens.
Wat is echter de beste methode om zo'n zich ontwikkelend nieuw natuurgebied te inventariseren.
Al snel kwamen we tot de conclusie dat als je eveneens de ontwikkeling van de vogelstand op de voet wilt volgen, de beste methode is het uivoeren van een jaarlijks BMP project.
Dit is alweer het tweede BMP rapport over dit gebied en wij hopen dat u het met belangstelling zult lezen.
Uw eventuele op- en of aanmerkingen zullen wij ter harte nemen en zo mogelijk in de rapporten van de komende jaren verwerken.

Gebiedsgerelateerde informatie

Het gebied grenst aan de Westerschelde zeedijk en wordt daarom door veel vogels gebruikt als hoogwater vluchtplaats.

In het gebied worden door Staatsbosbeheer excursies gehouden.

SBB heeft alle medewerking verleent om het Monitoring Project mogelijk te maken.

Bovenop de zeedijk bij het gebied staat een vogeltrek telpost, zie www.trektellen.nl waar men een goed overzicht heeft over het gebied (+ het buitendijkse Westerschelde gebied).

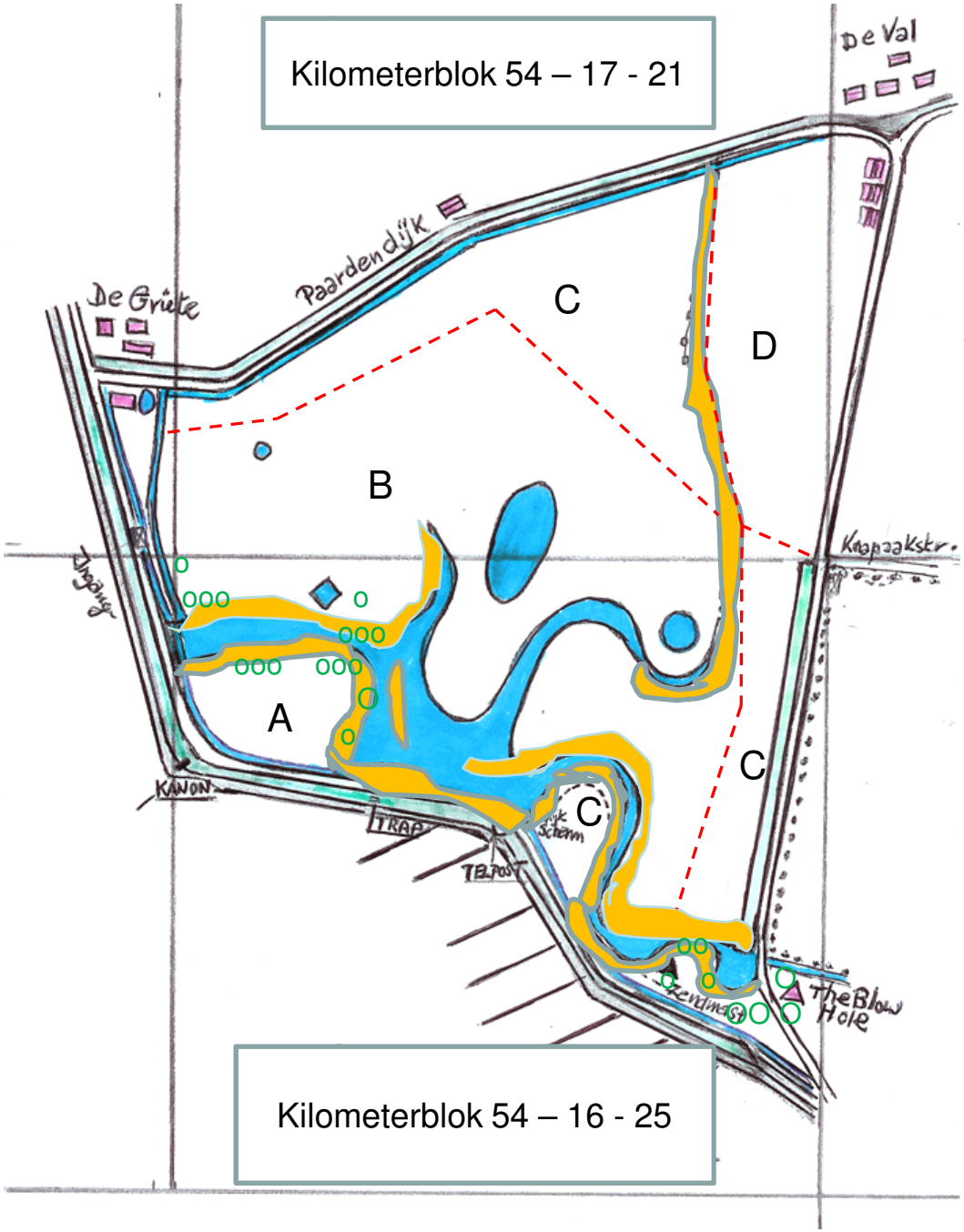

Overzichtskaart van de voorkomende biotopen

- - - - = Afzetting (paaltjes/prikkeldraad)

A = Ruige grassen (zie gebiedsbeschrijving)

B = Plas-dras gebied met ruige grassen en ondiepe waterpartijen (afhankelijk van jaargetijde.

C = Ingezaaid (weiland) gras

D = (voorlopig nog) landbouwgrond.

Blauw = Dieper water (oude en nieuwe kreken)

Geel = Riet

ooo = Boompjes (meest Wilg)

OOO = Bomen (meest Populier)

Toelichting bij soorten kaarten

De stippen op de soorten kaarten representeren een territorium.

De territoria zijn aan het eind van de waarneming periode bepaald volgens de SOVON normen, m.b.v. :

- Uitsluitende waarnemingen
- Fusie afstanden
- Aantal normbezoeken
- Vereiste waarnemingen**:**

  - In gehele periode
  - In periode tussen de datumgrenzen

In afwijking van het vorige rapport (2008) zijn de soortenkaarten nu opgenomen met de volgorde zoals deze in de meeste vogelgidsen worden gebruikt.

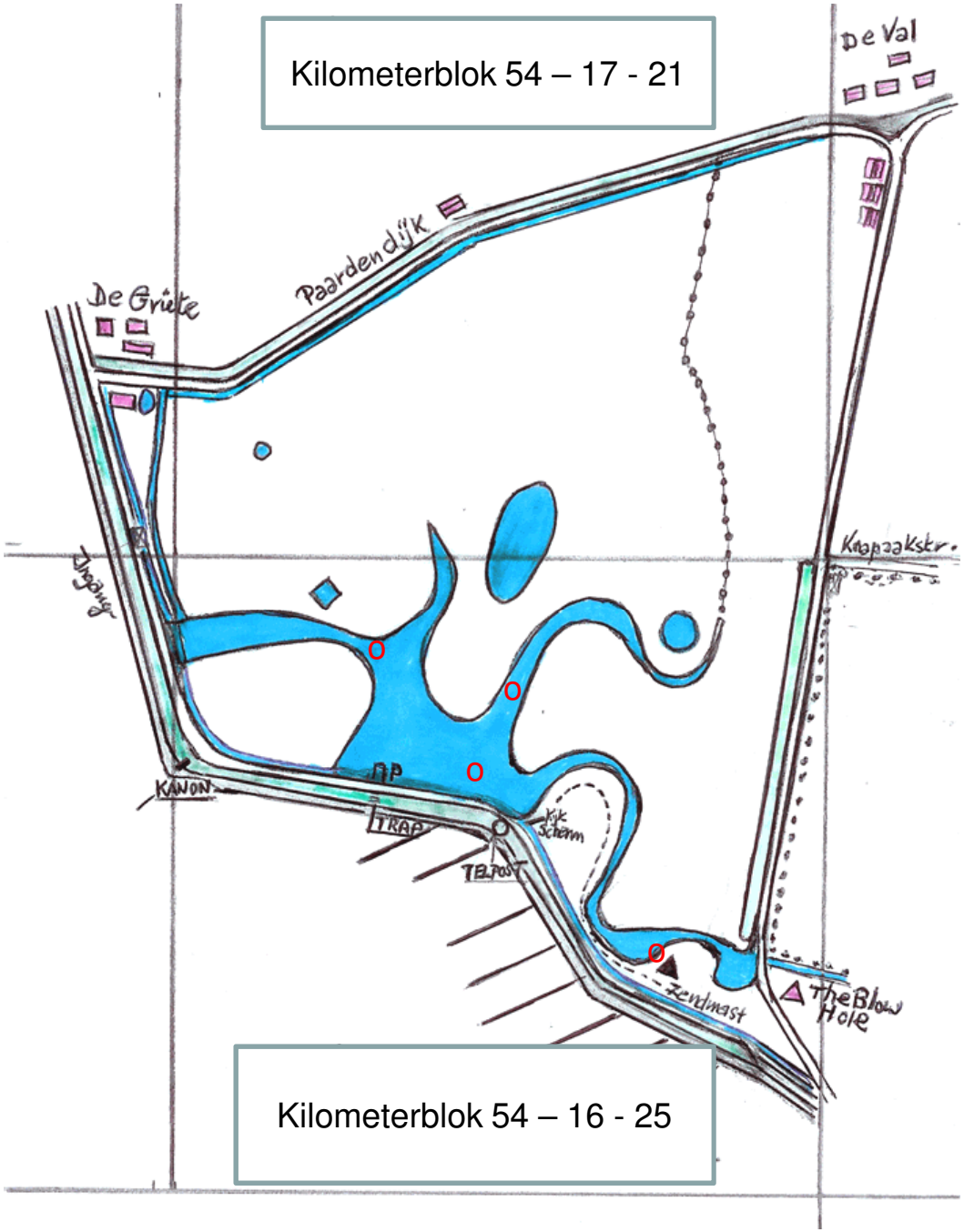

Dodaars (DD)

4 Territoria

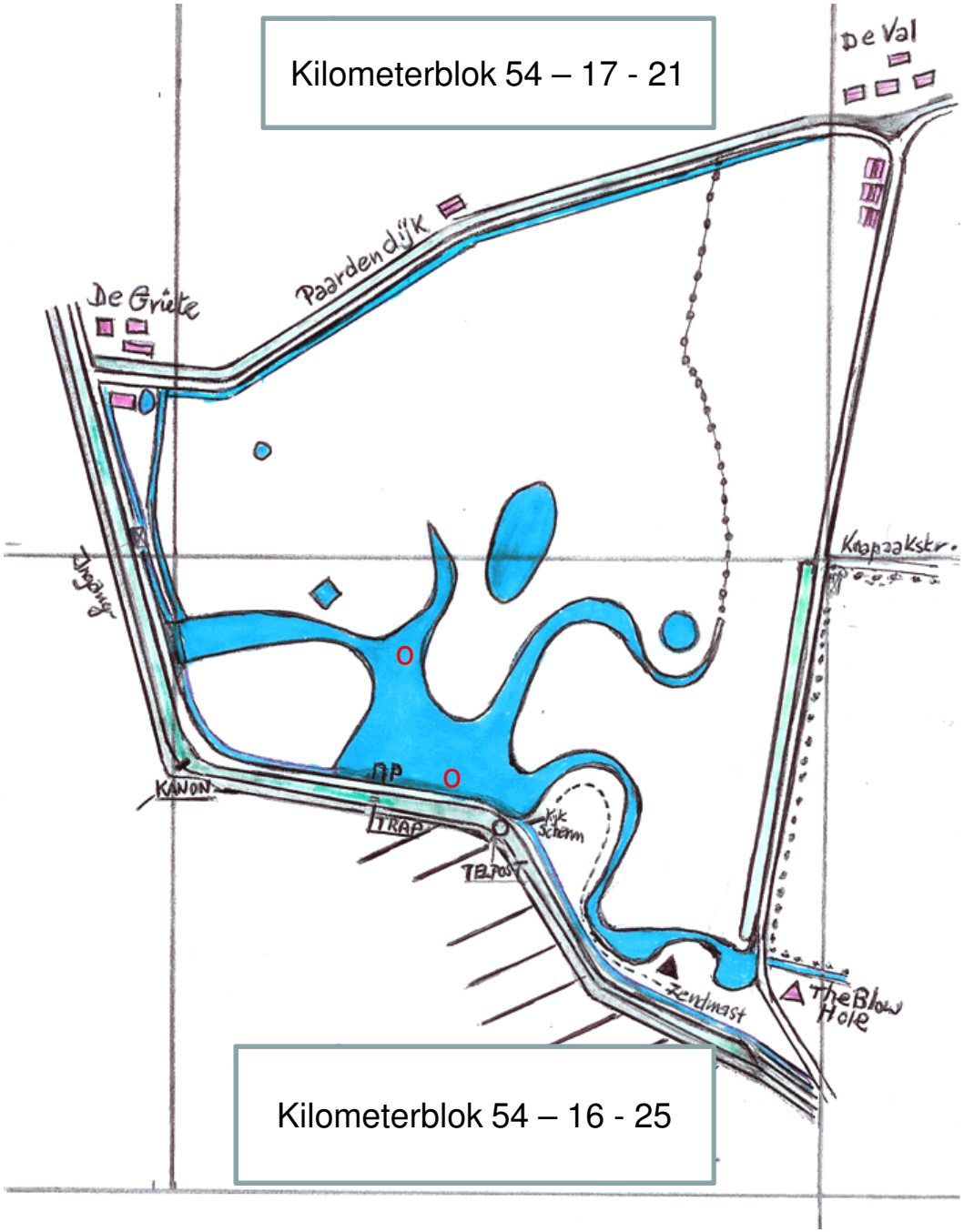

Fuut (Fu)

2 Territoria

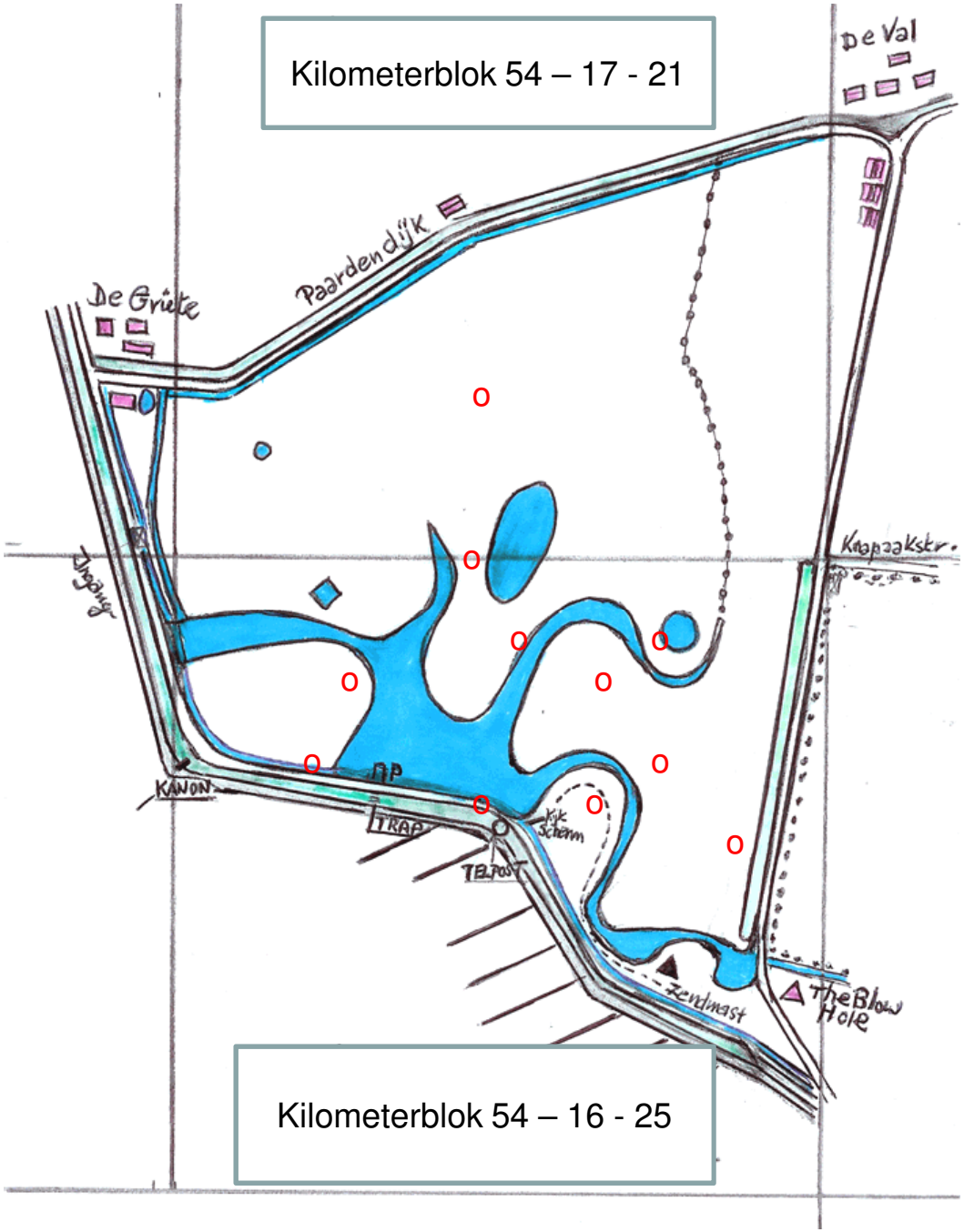

Grauwe Gans (GGa)

11 Territoria

Grauwe Ganzen met 2 juvenielen

Canadese Gans (Cga)

2 Territoria

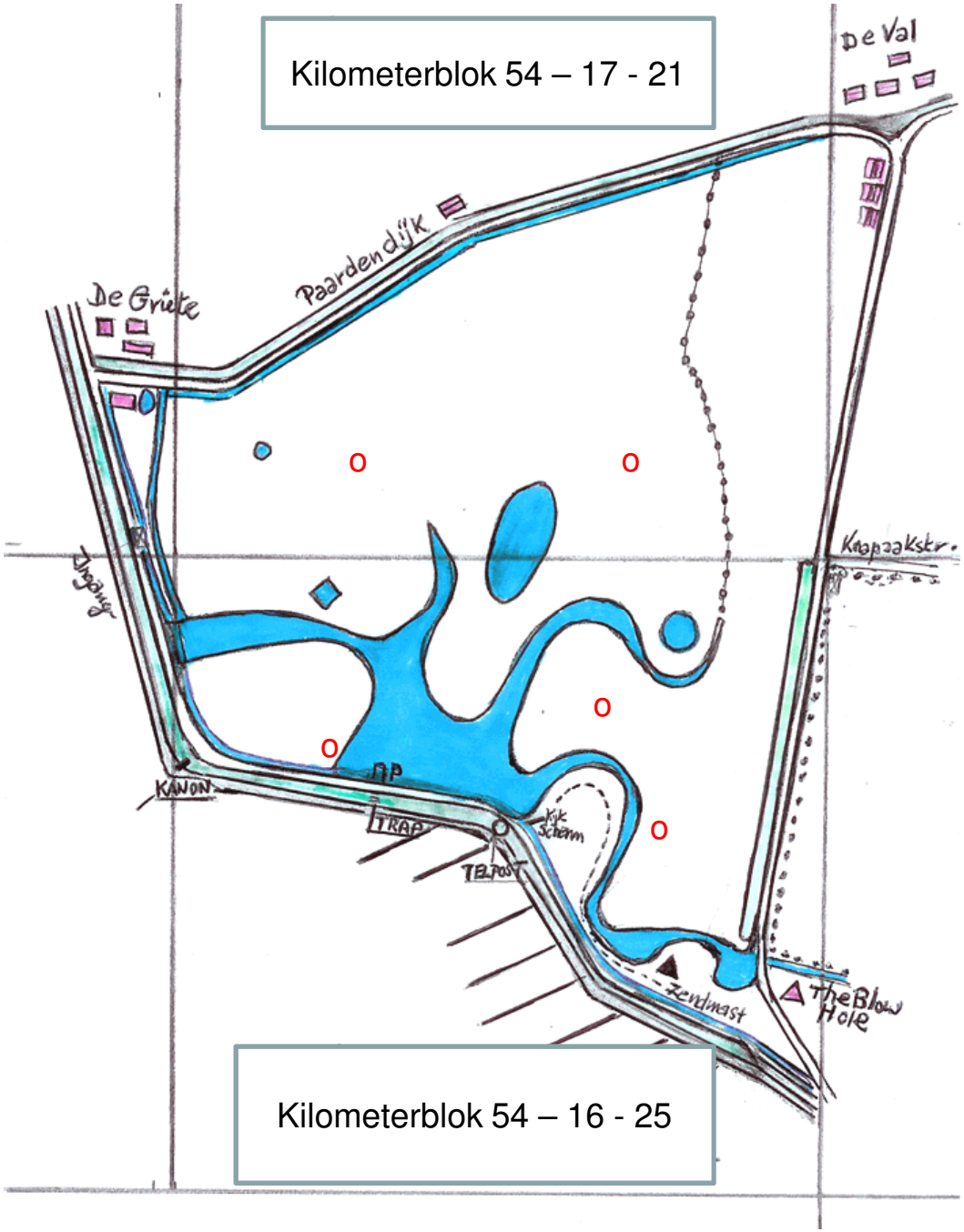

Bergeend (BE)

5 Territoria

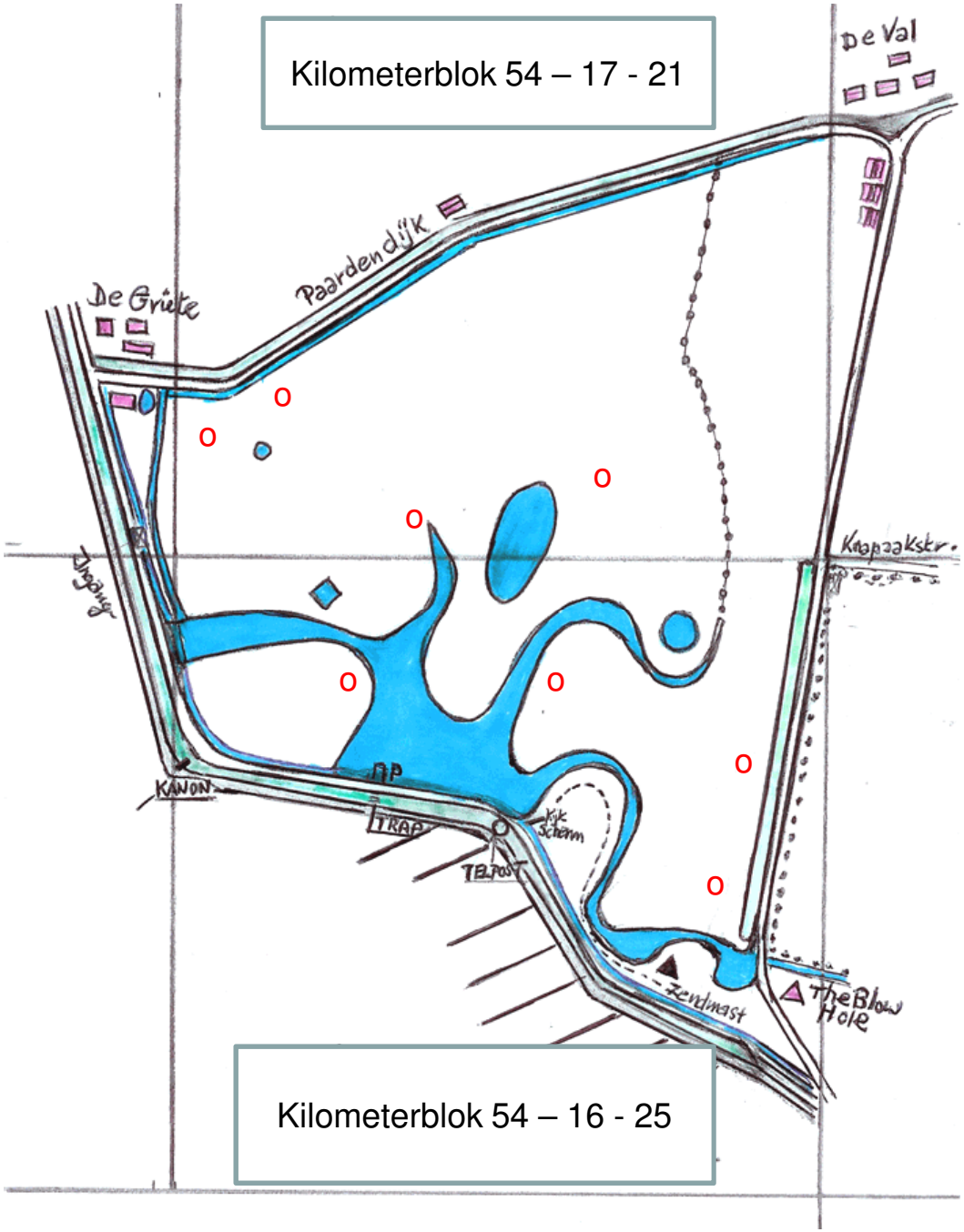

Wilde Eend (WE)

8 Territoria

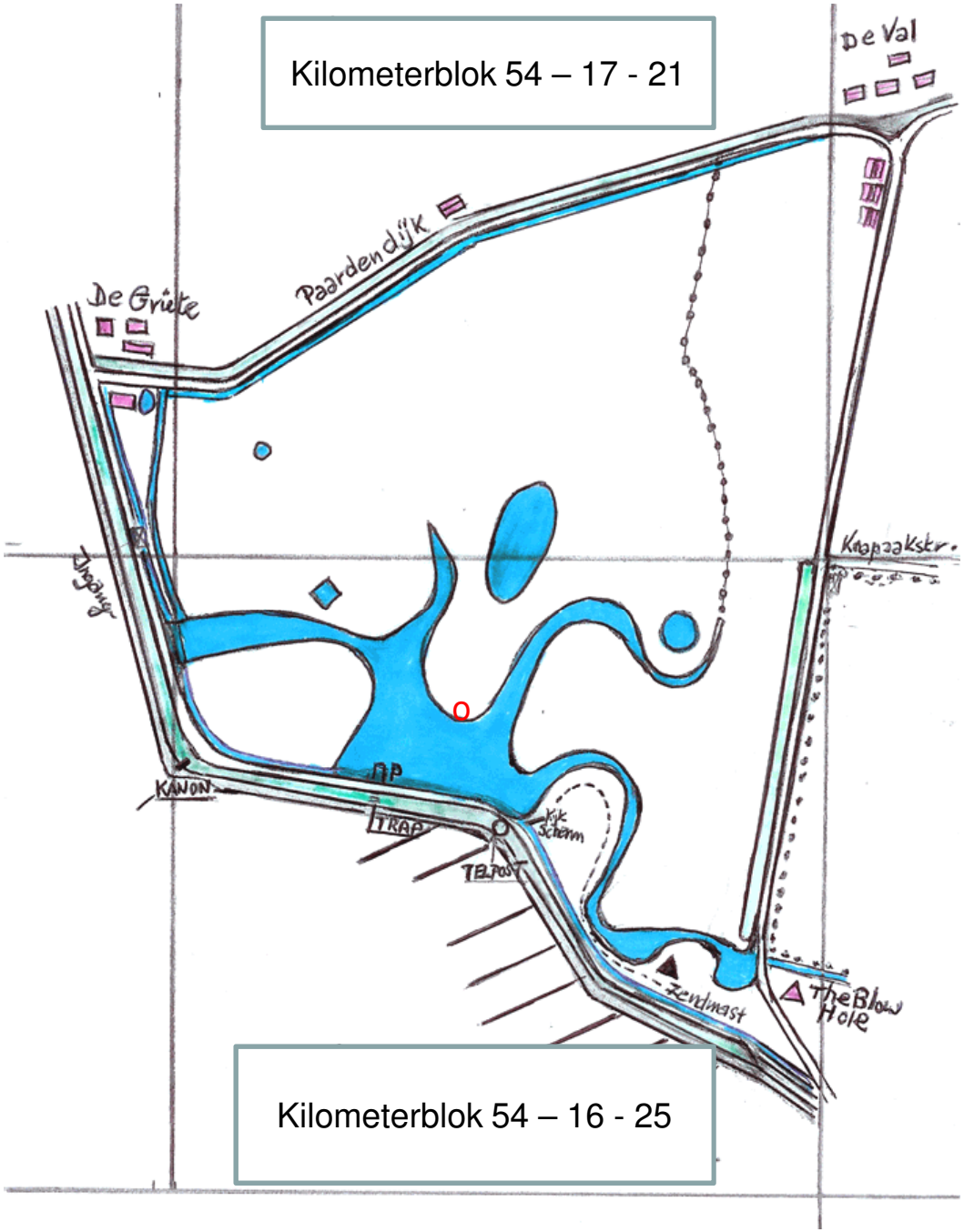

Krakeend (KrE)

1 Territorium

Tijdens laatste ronde op 04-06-2009
Krakeend gezien met 5 juv.

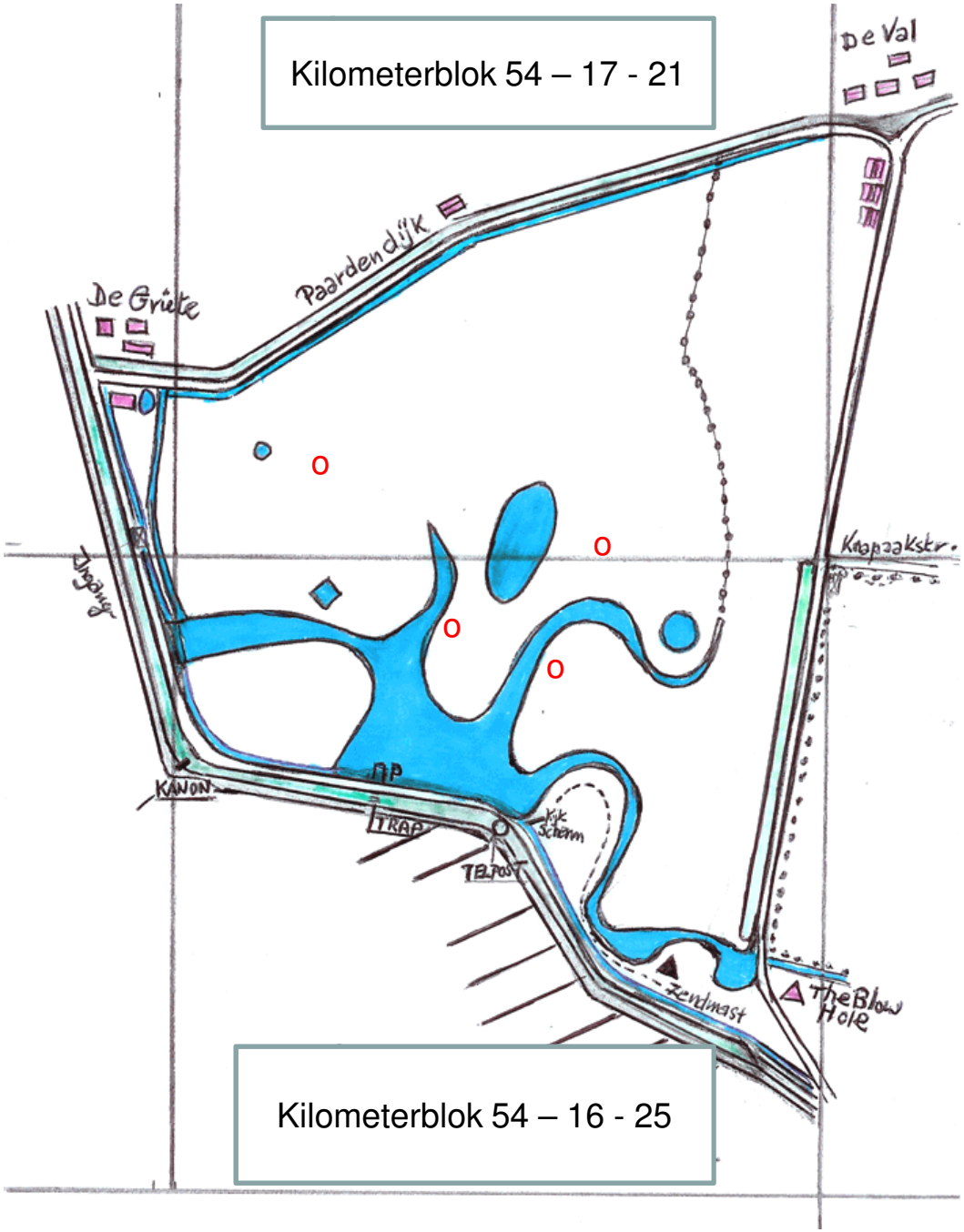

Slobeend (SE)
Rode Lijst

4 Territoria

Wintertaling (WT)
Rode Lijst

2 Territoria

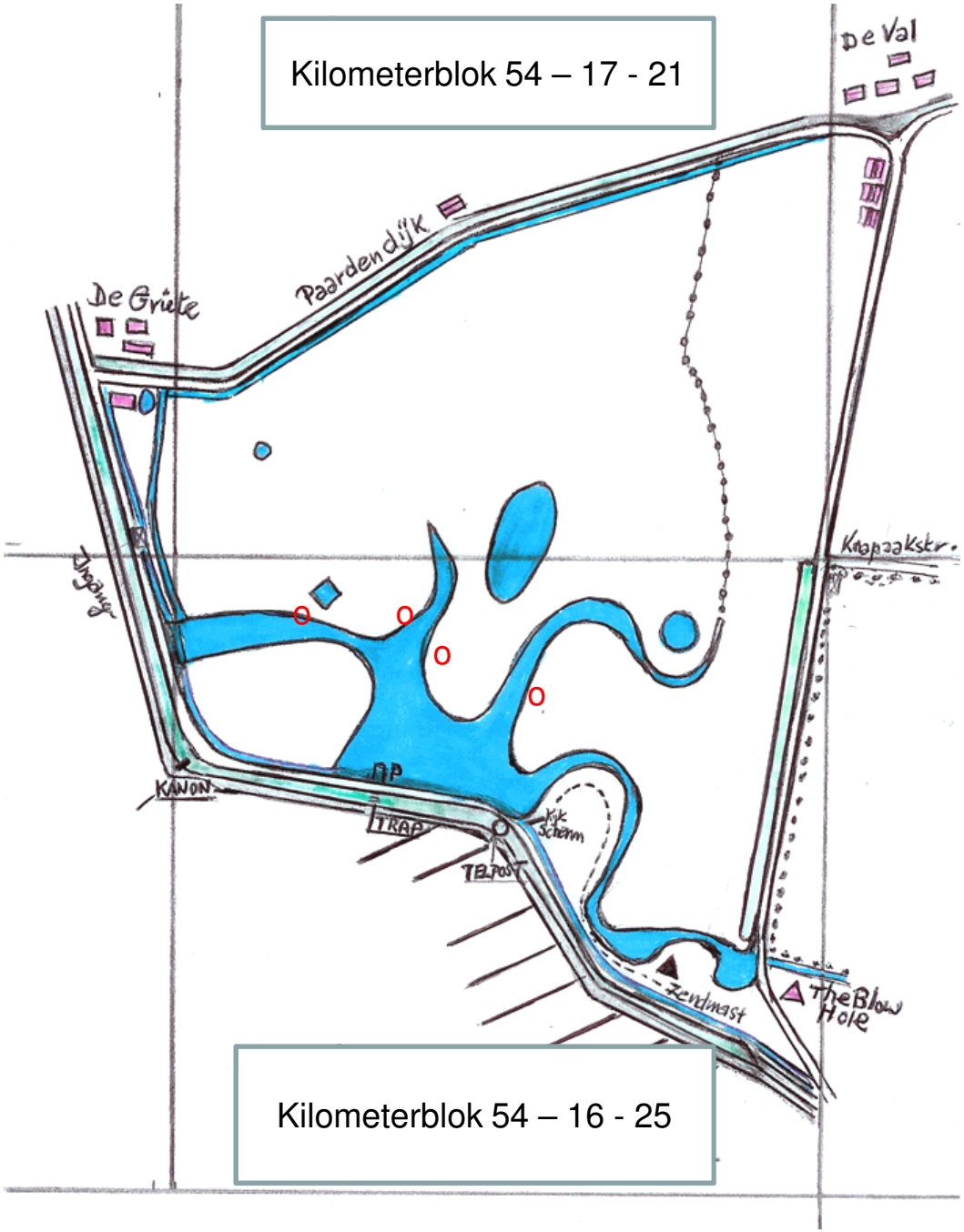

Kuifeend (KE)

4 Territoria

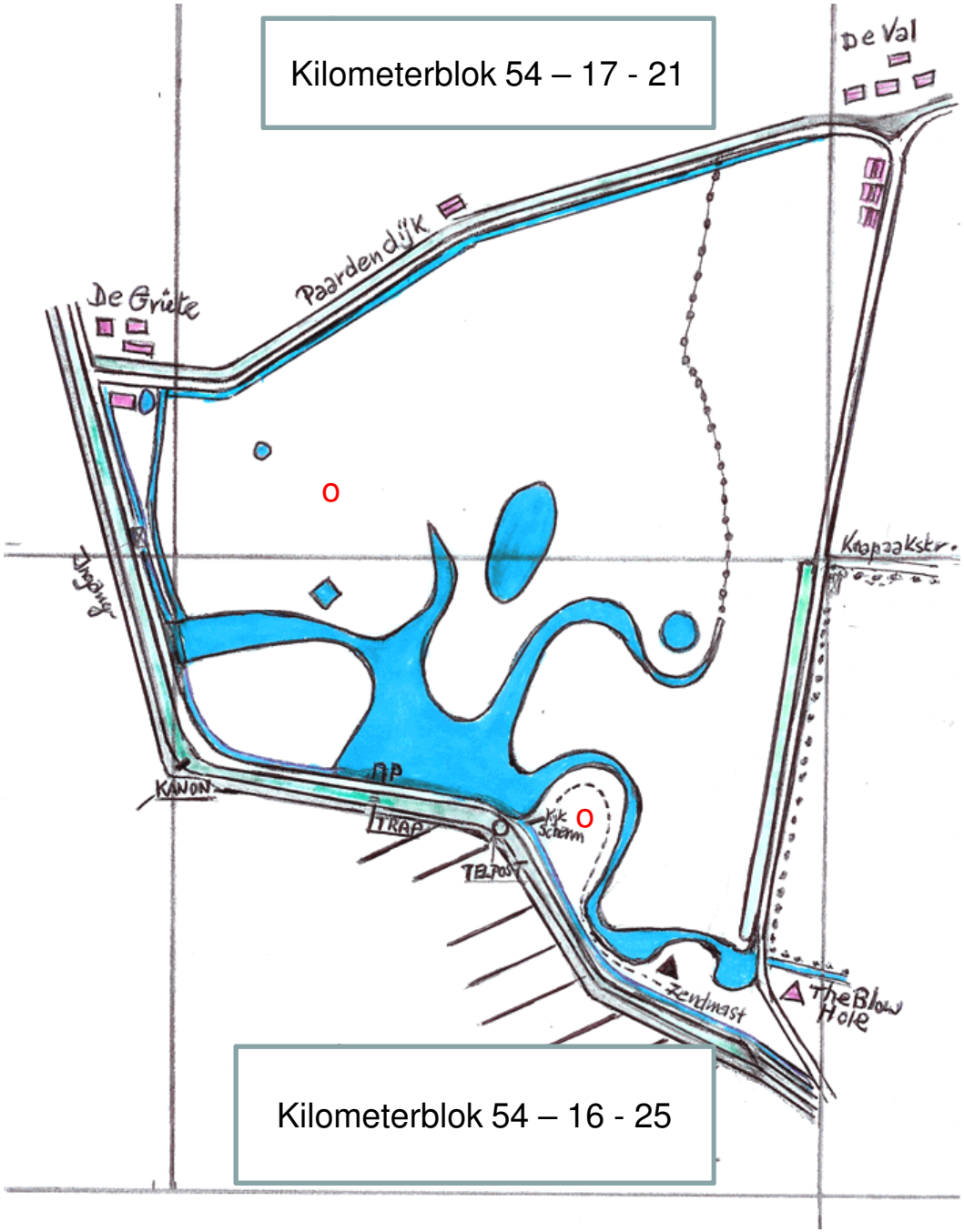

Patrijs (Pa)
Rode Lijst

2 Territoria

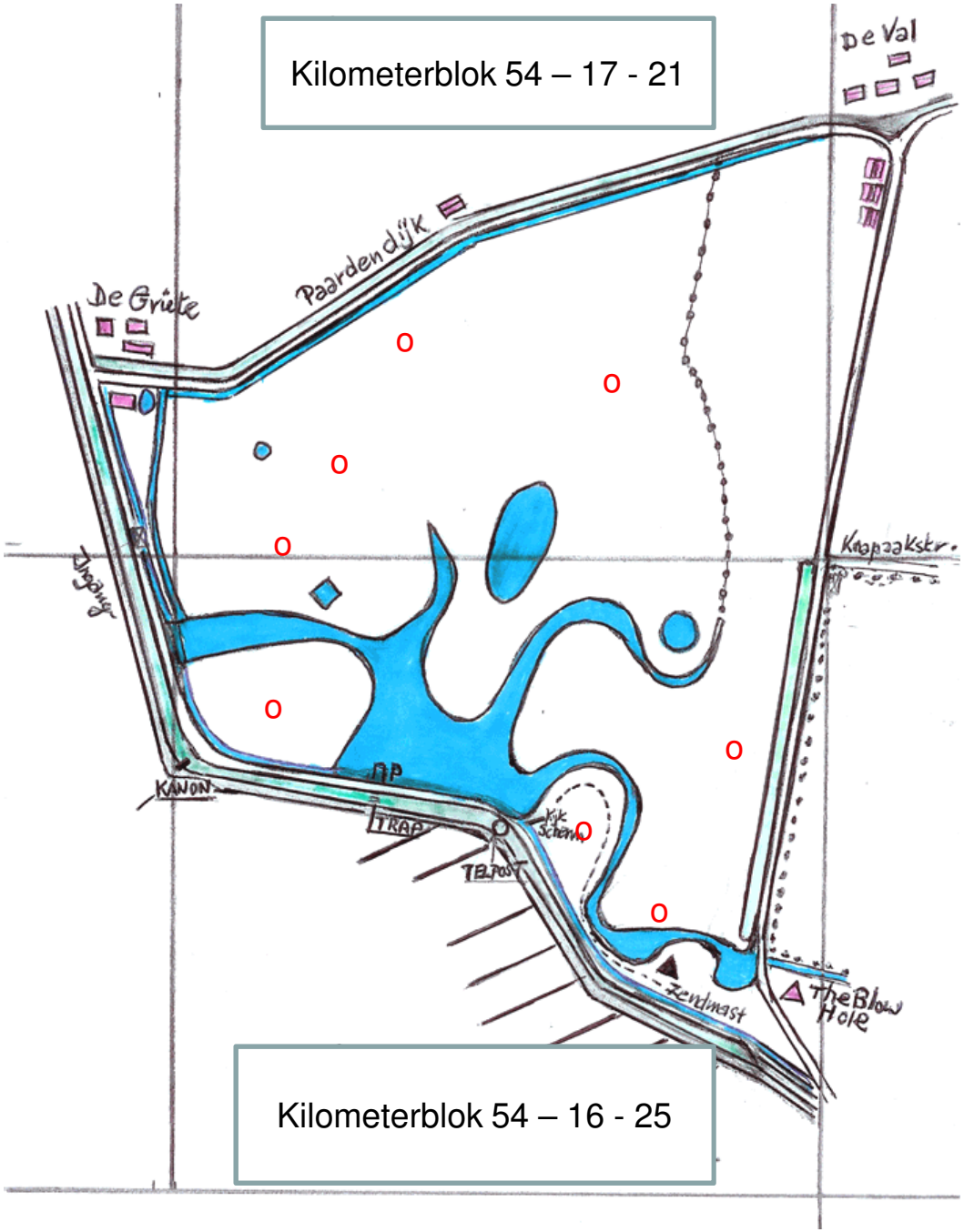

Fazant (Fa)

8 Territoria

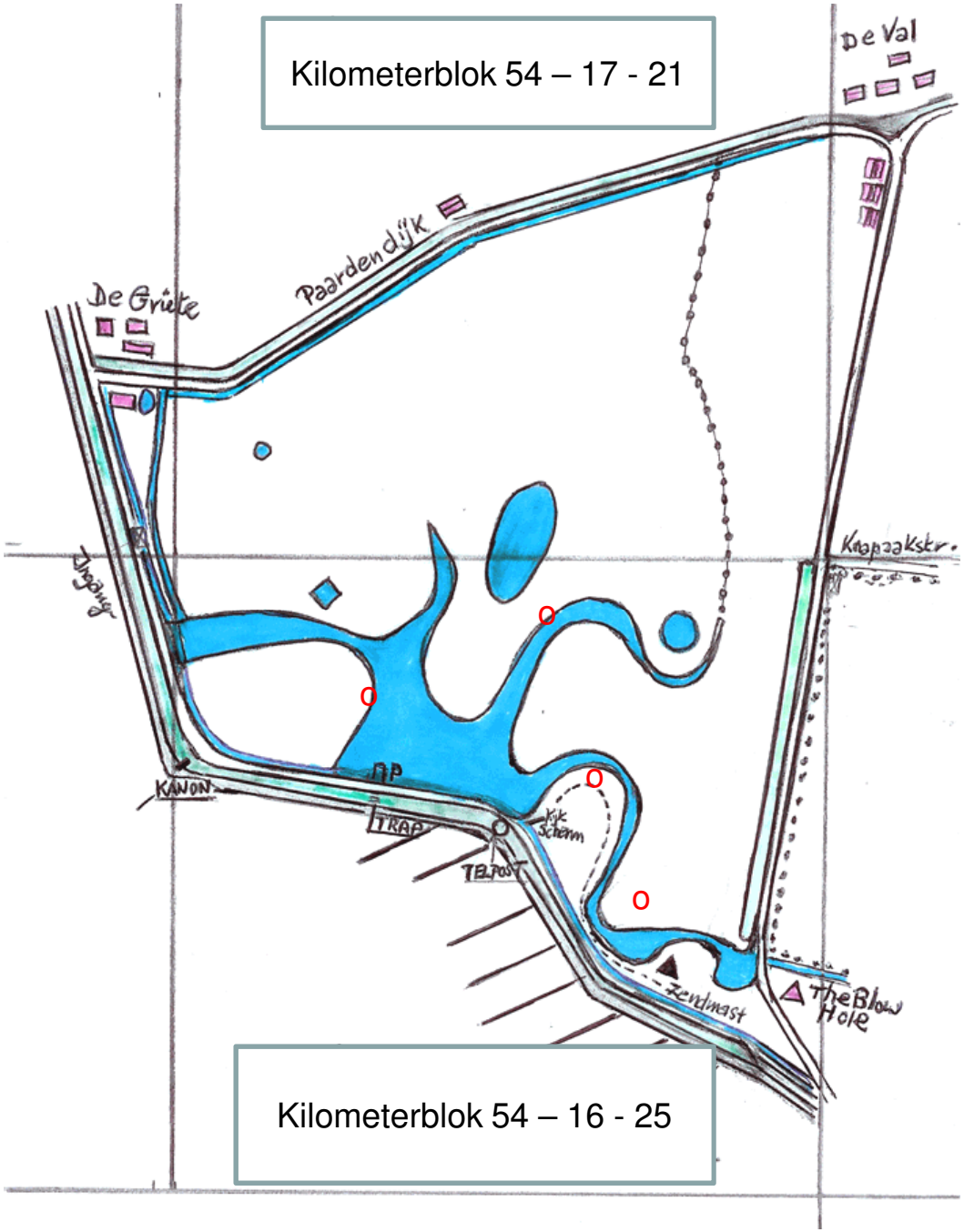

Waterhoen (WH)

4 Territoria

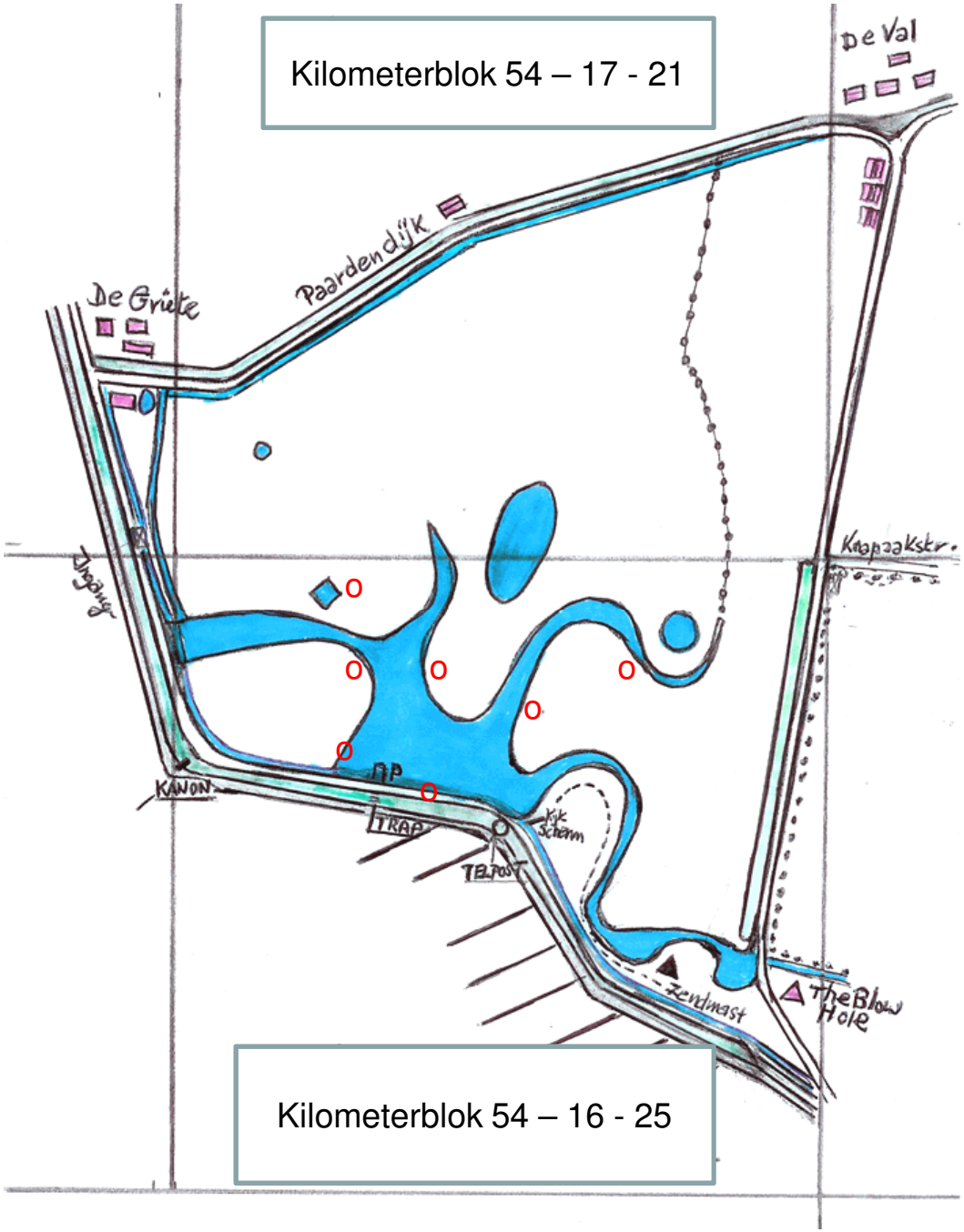

Meerkoet (MK)

7 Territoria

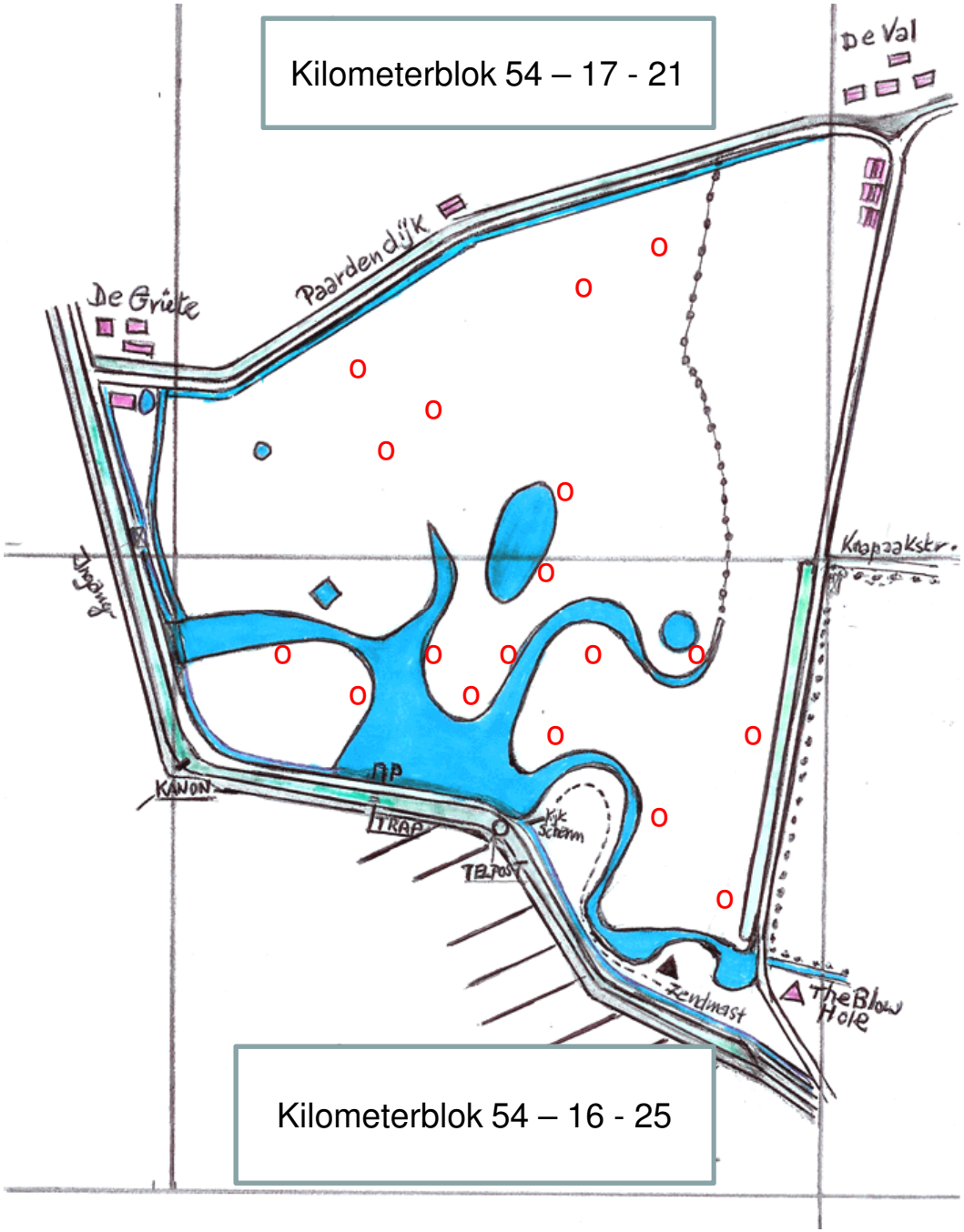

Scholekster

18 Territoria

Nest van Scholekster

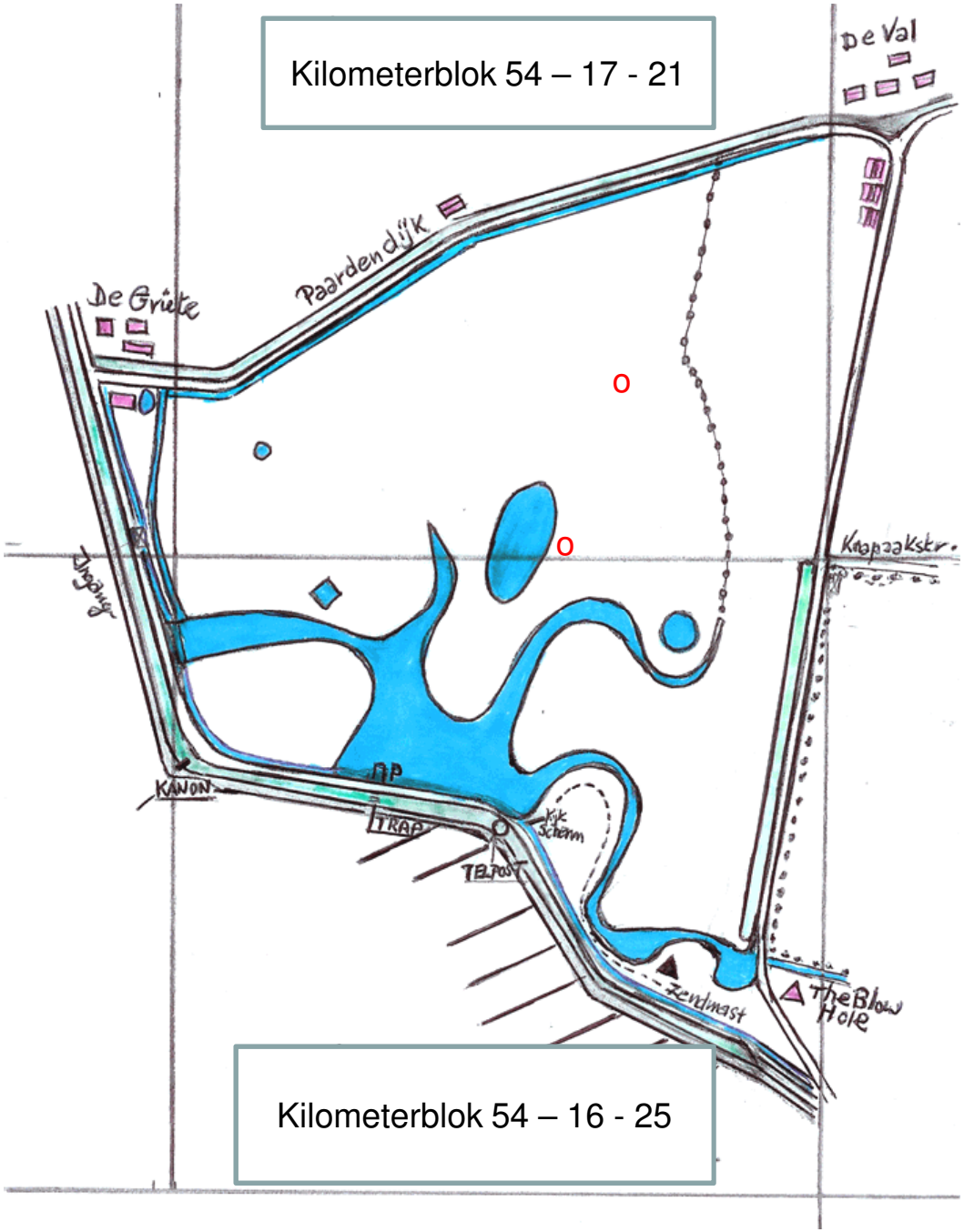

Kluut (KL)

2 Territoria

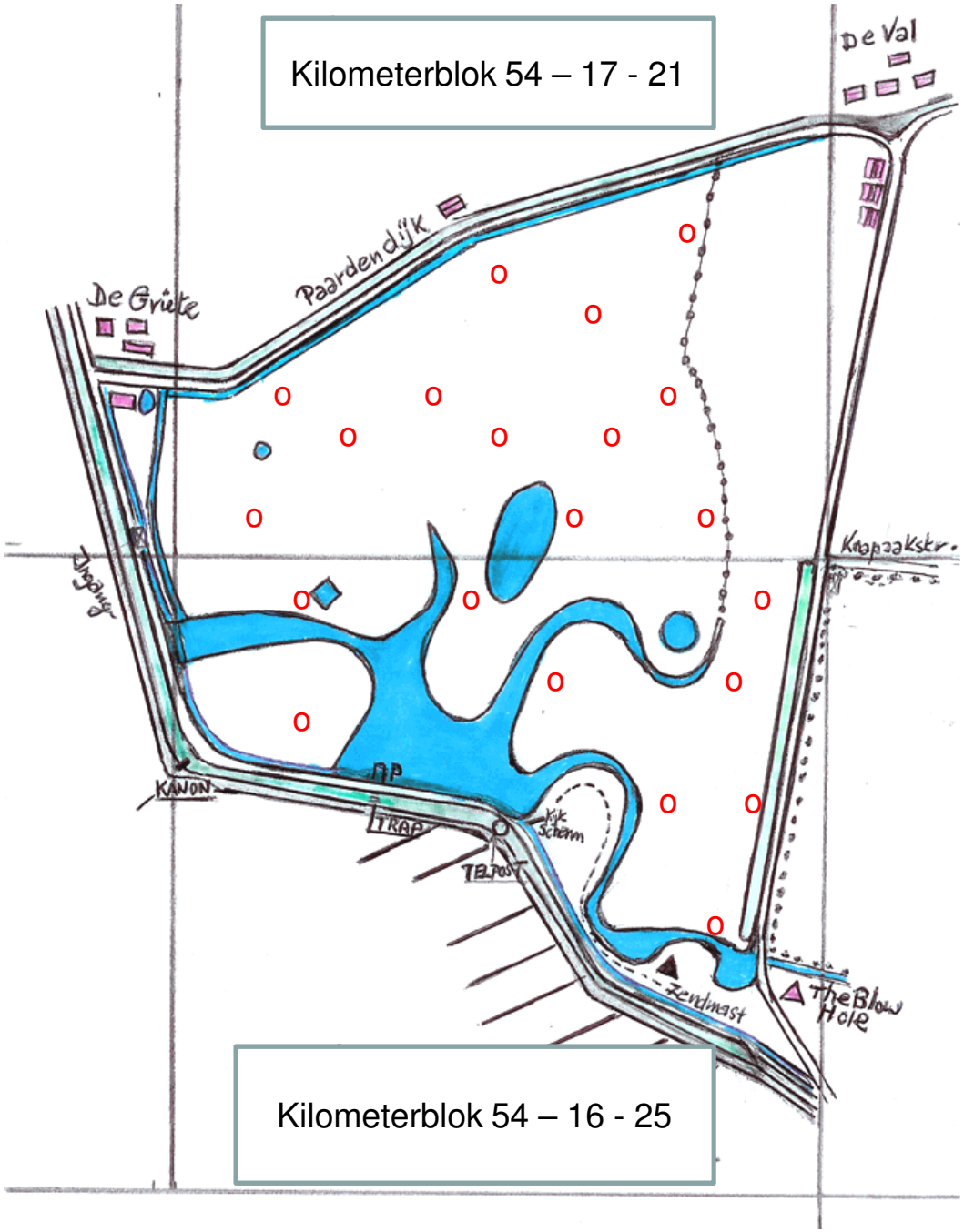

Kievit (Ki)

21 Territoria

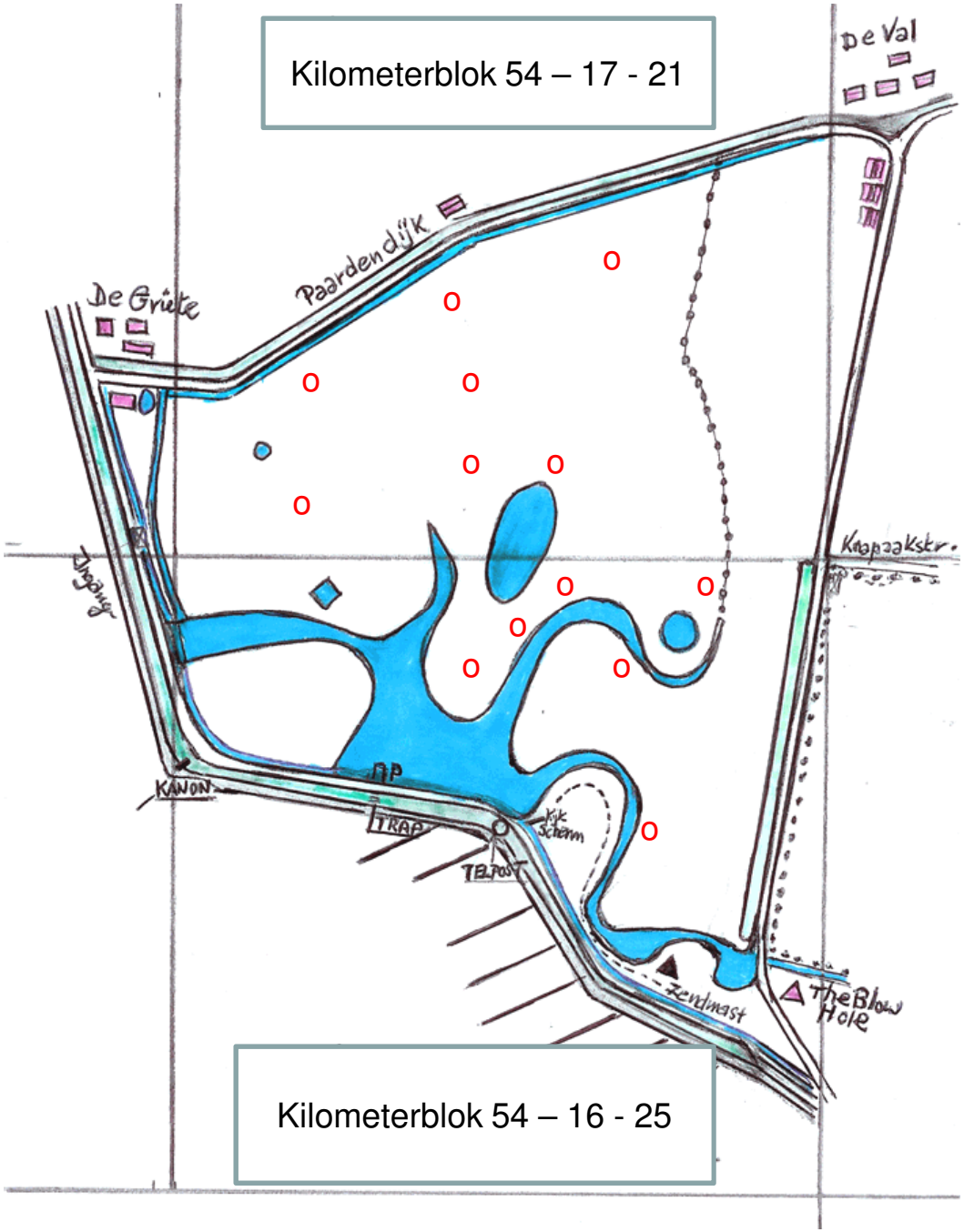

Tureluur (Tu)
Rode Lijst

13 Territoria

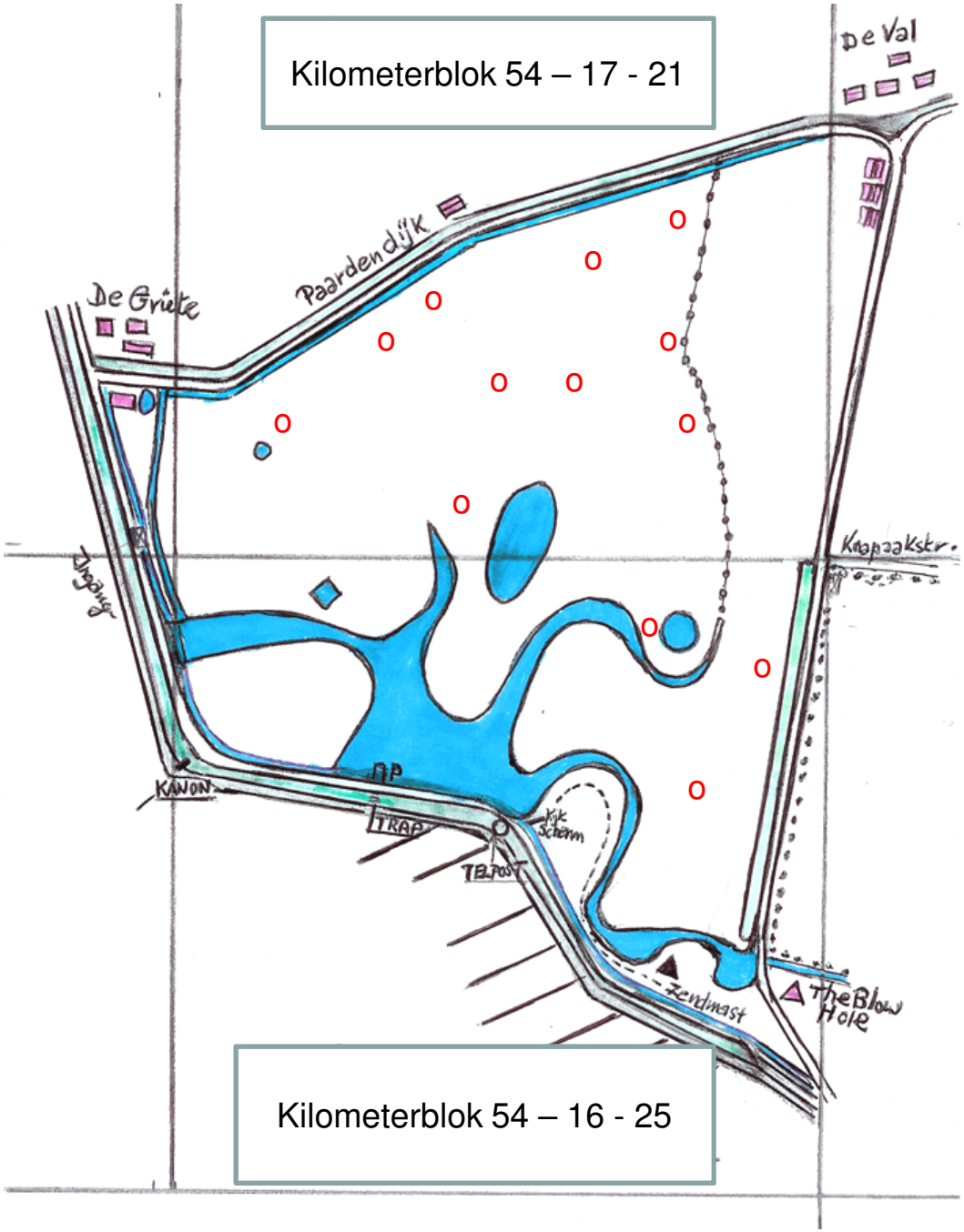

Grutto (Gr)
Rode Lijst

13 Territoria

Watersnip (WS)
Rode Lijst

2 Territoria

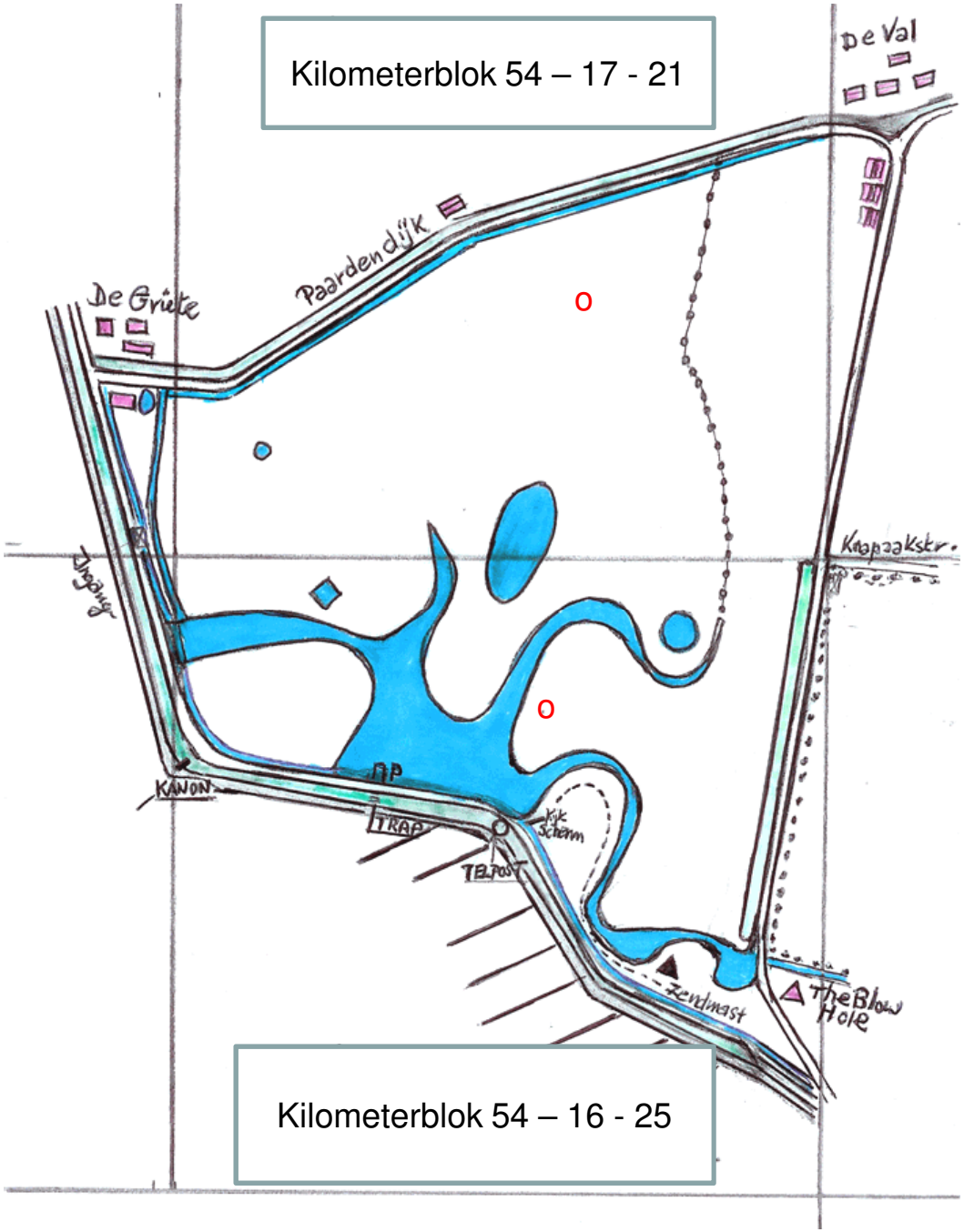

Kokmeeuw (KoM)

2 Territoria

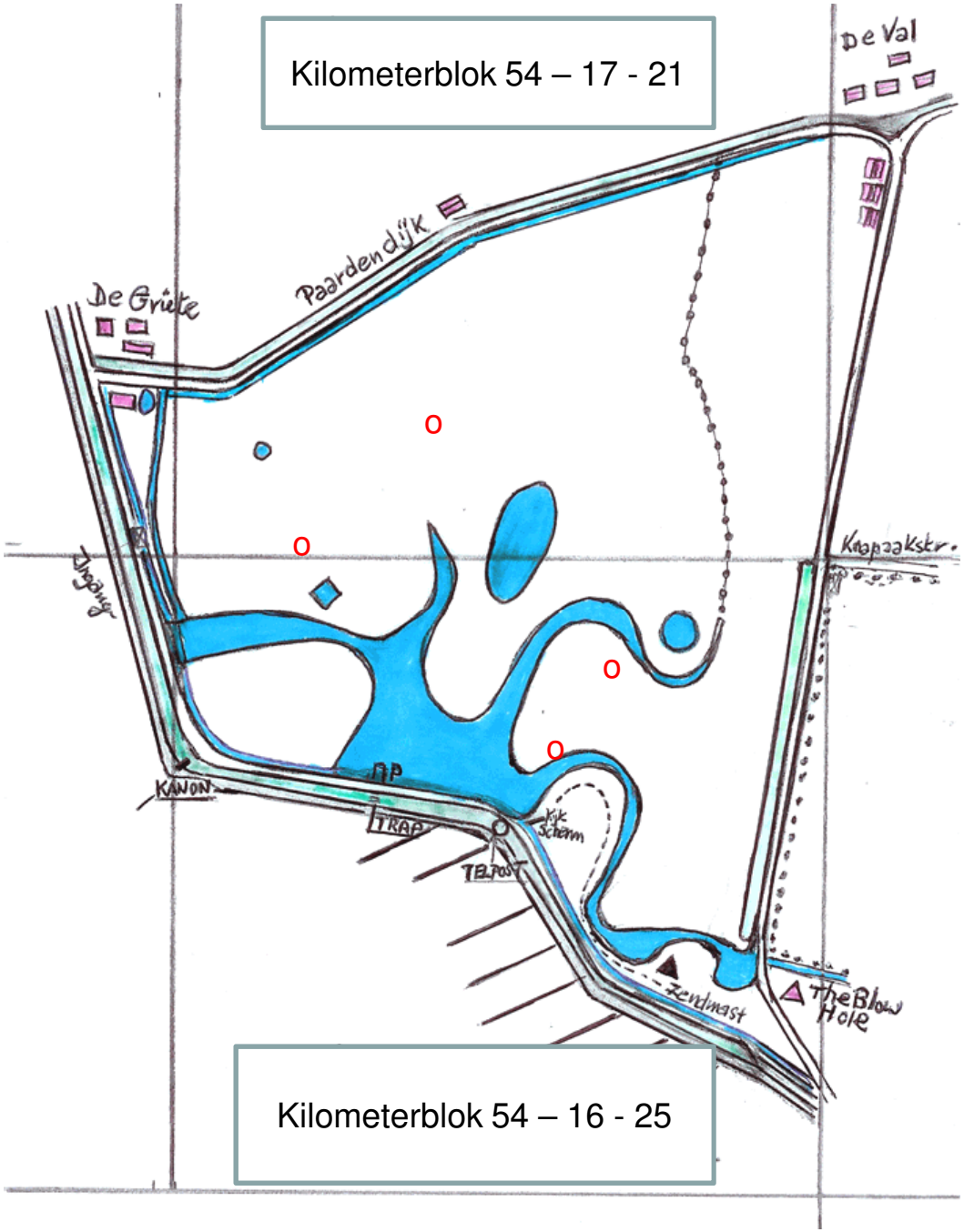

Visdief (VD)
Rode Lijst

4 Territoria

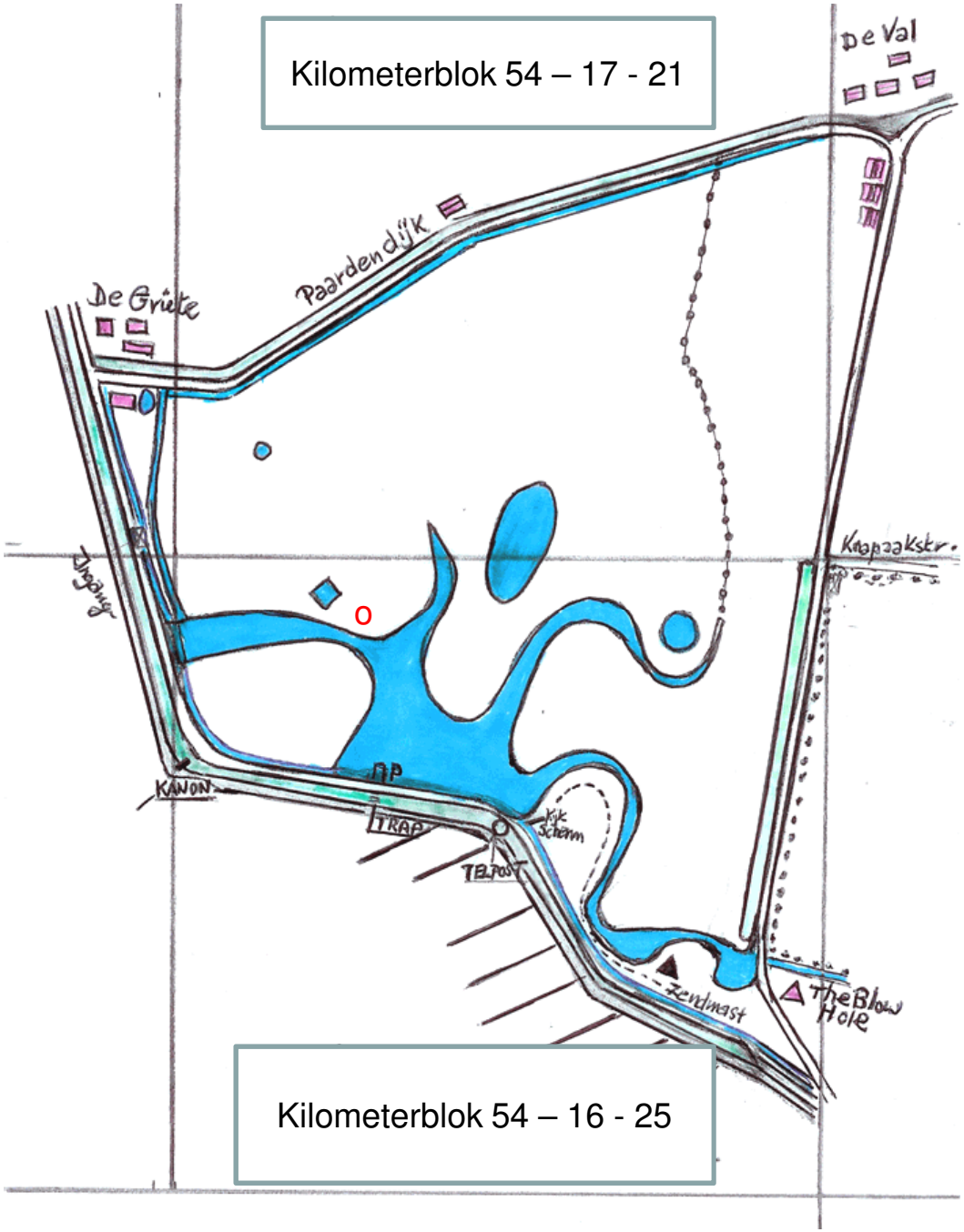

Holenduif (Hol)

1 Territorium

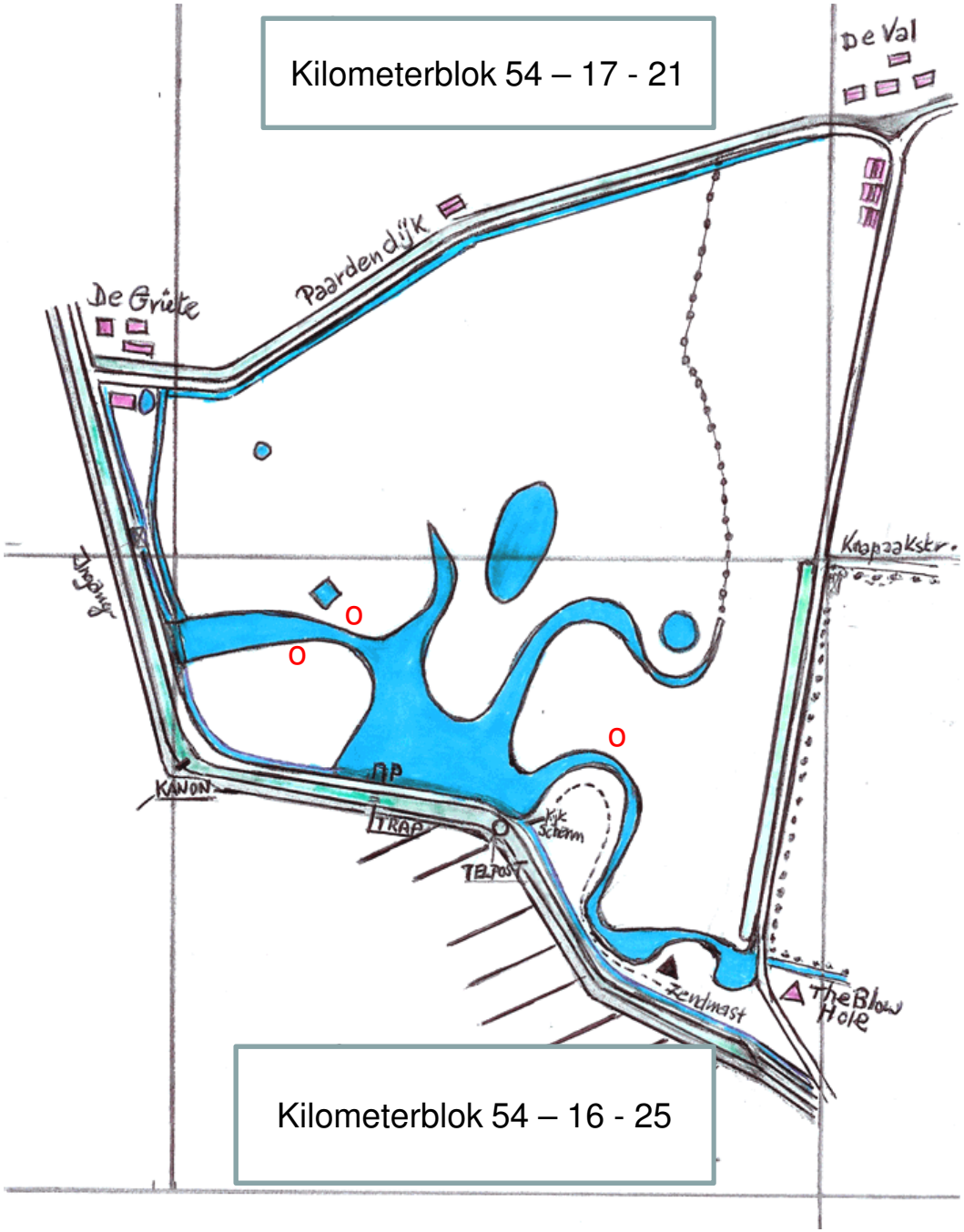

Houtduif (HD)

3 Territoria

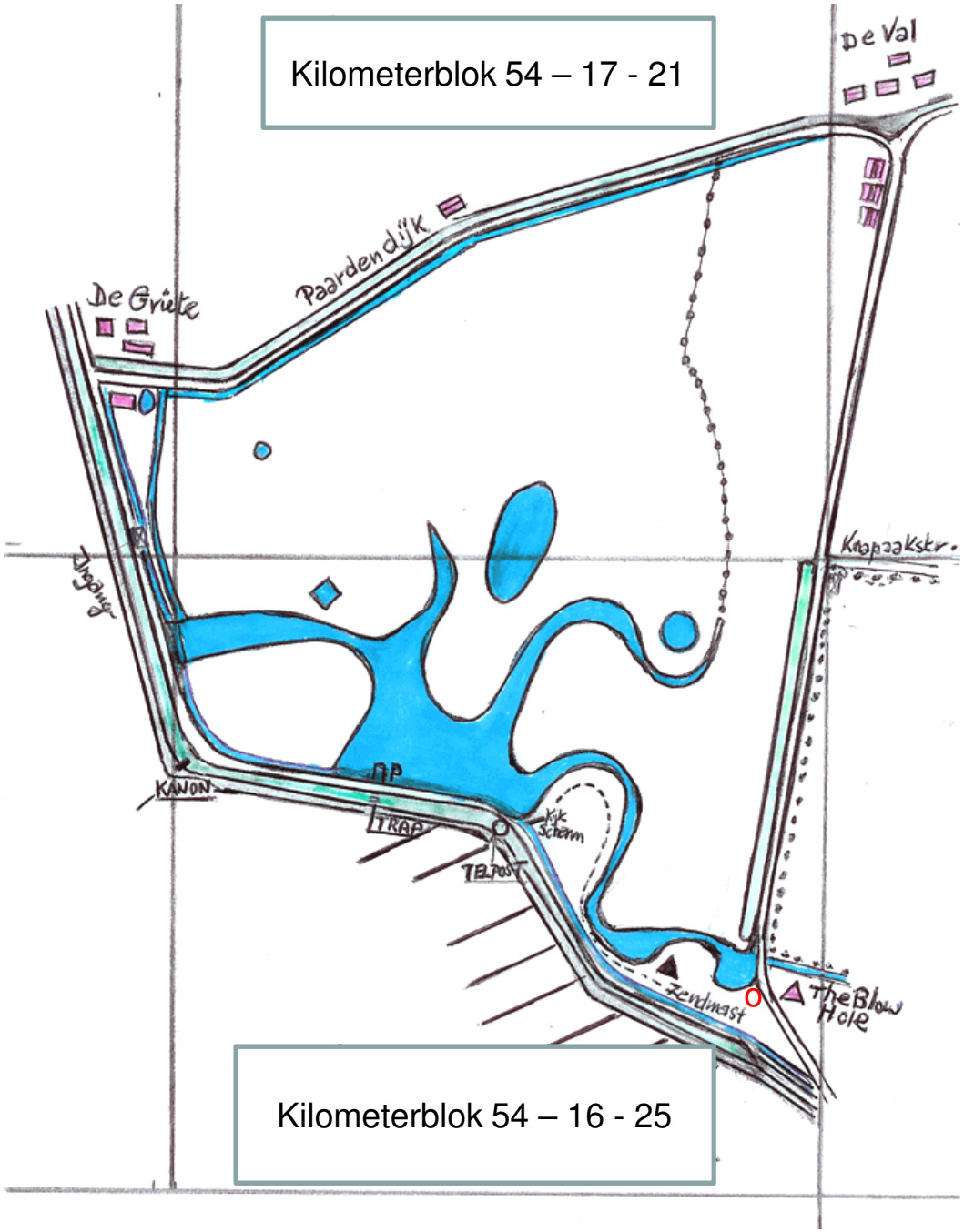

Koekoek (Koe)
Rode Lijst

1 Territorium

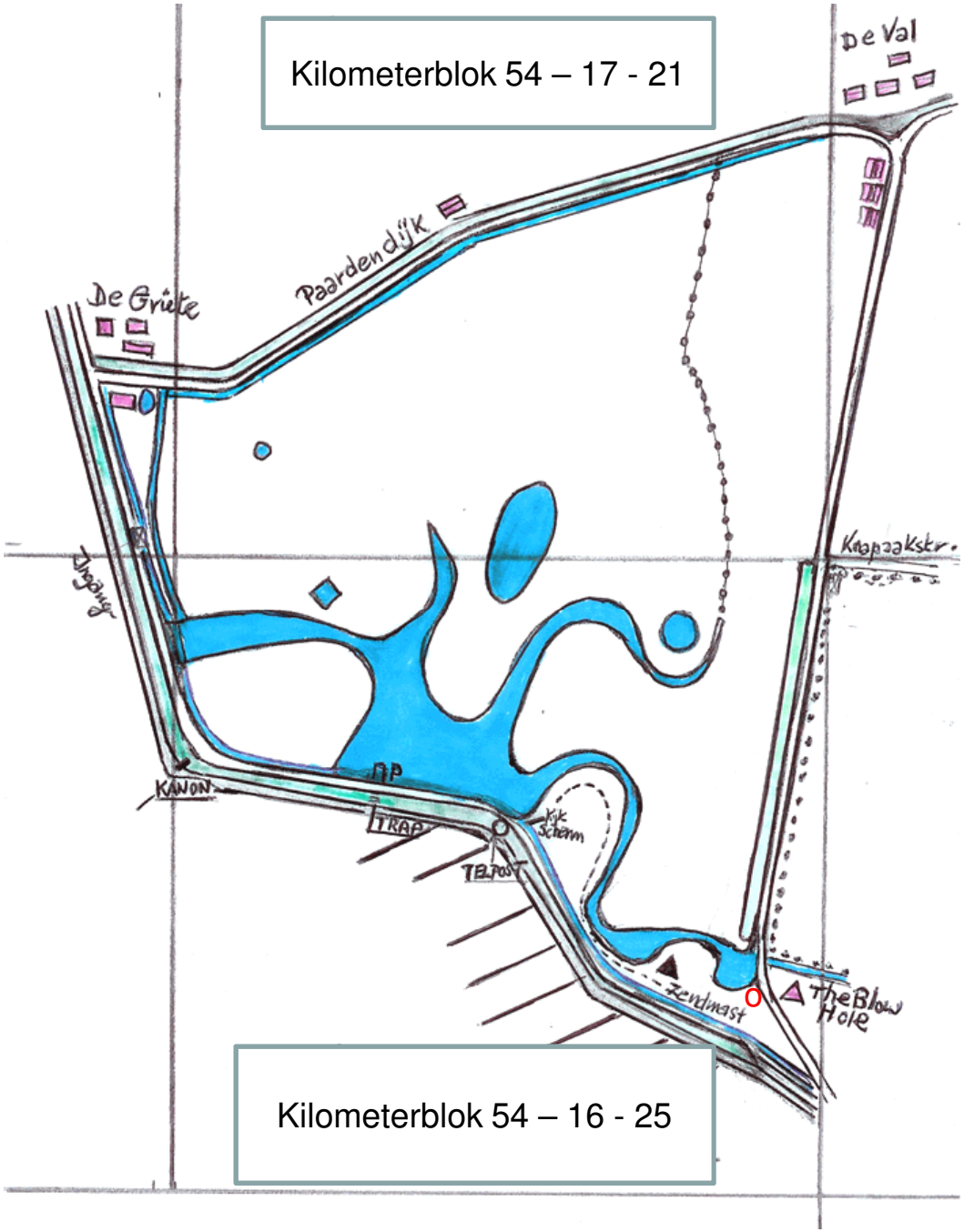

Groene Specht (GS)
Rode Lijst

1 Territorium

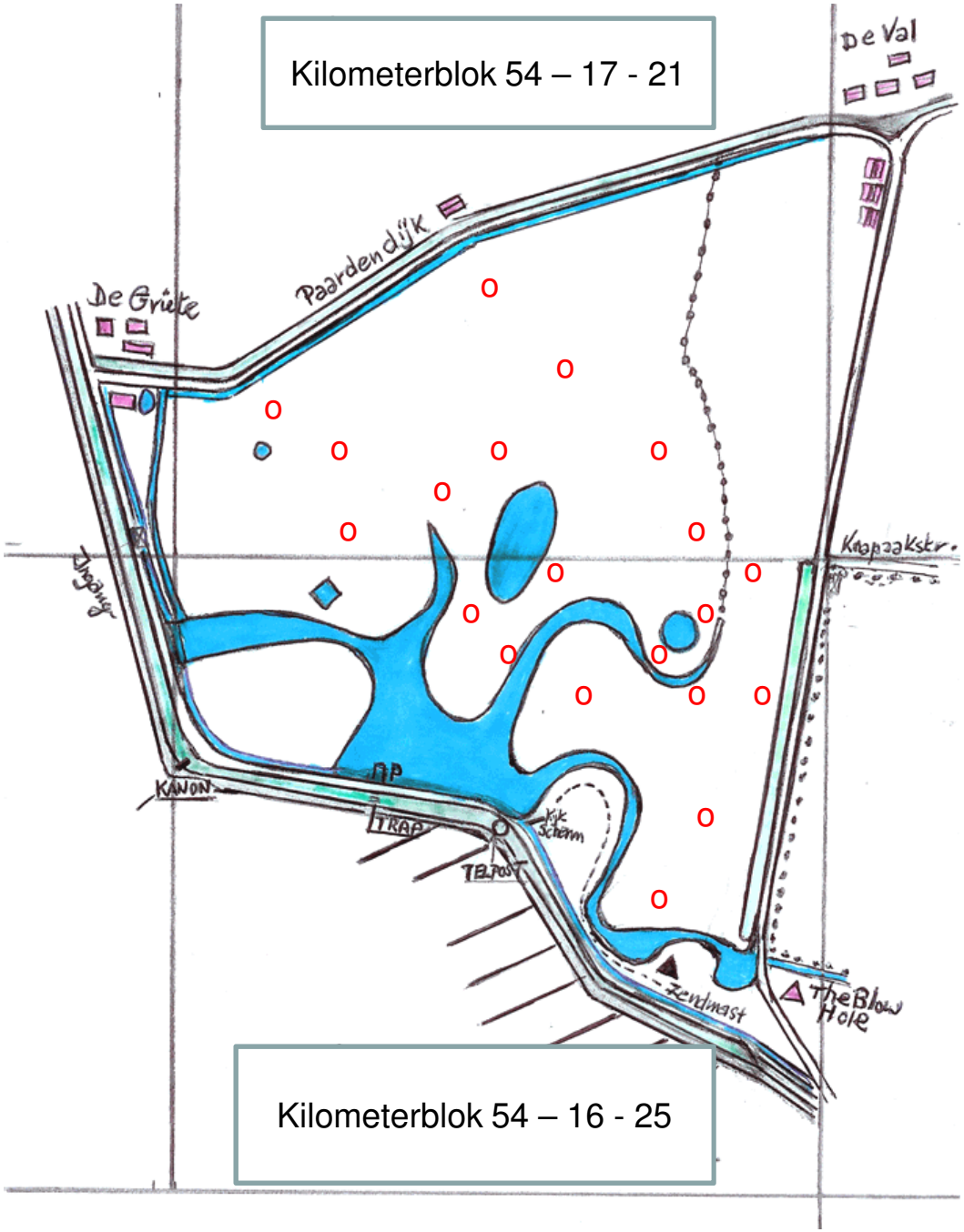

Veldleeuwerik (VL)
Rode Lijst

20 Territoria

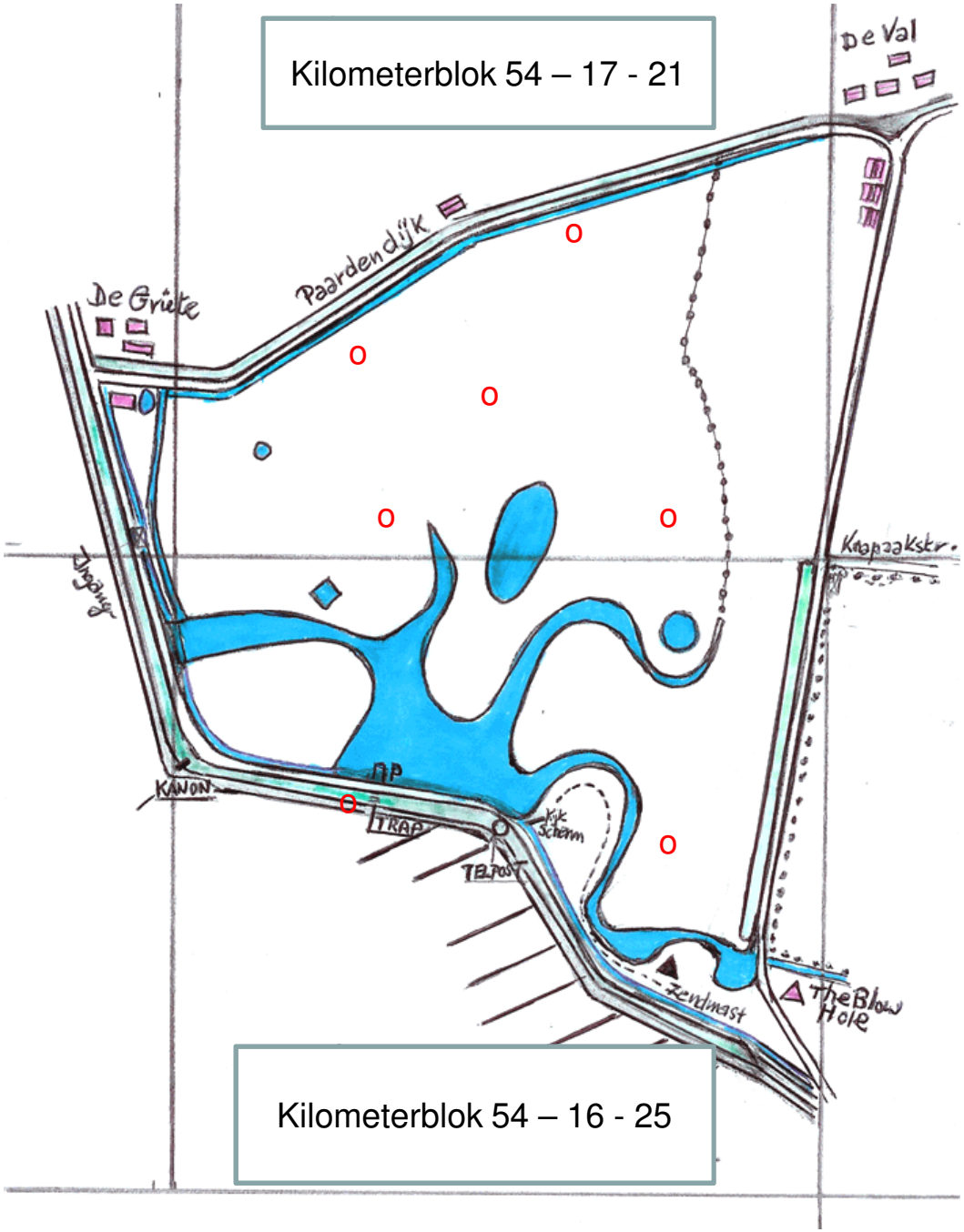

Graspieper (GP)
Rode Lijst

7 Territoria

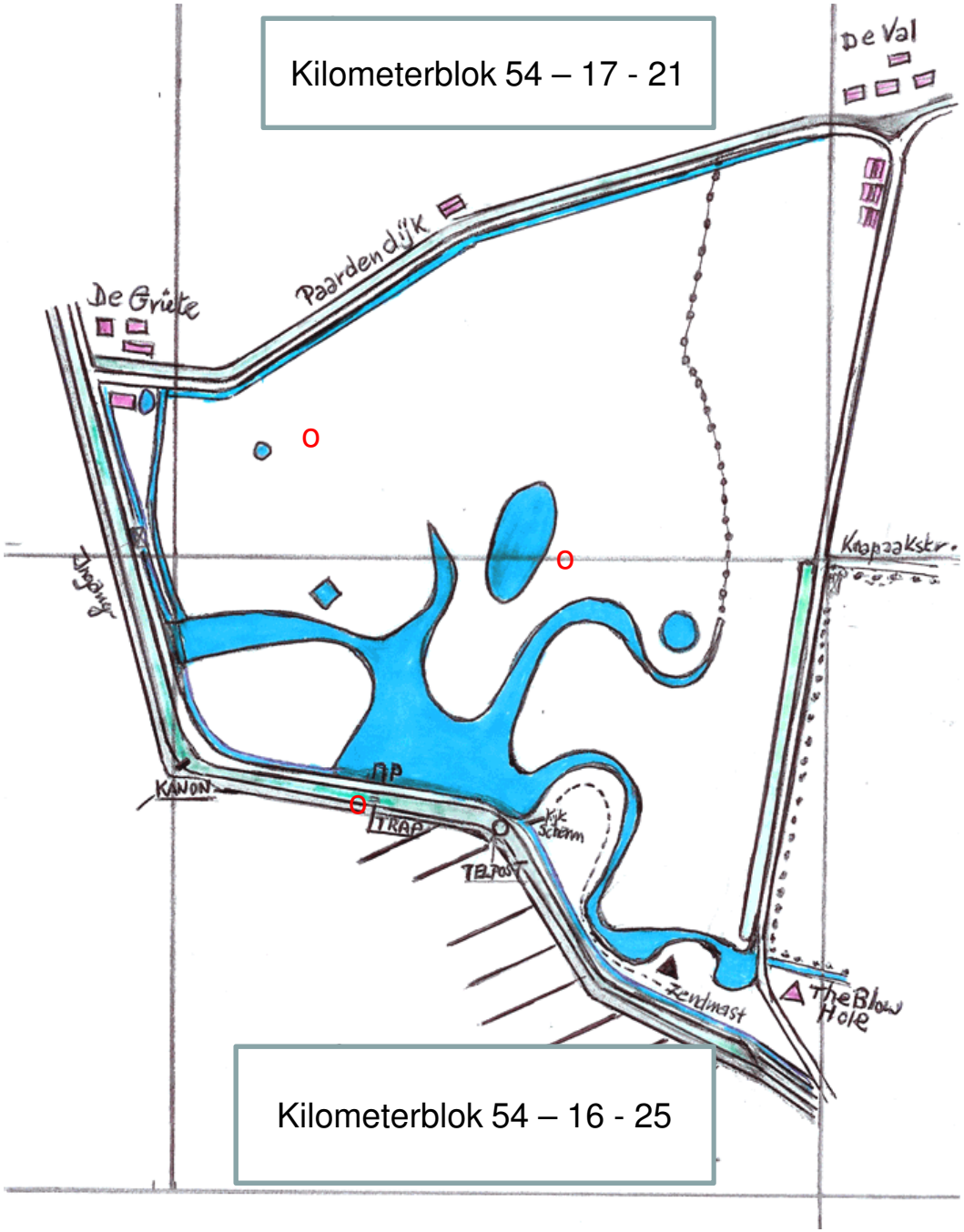

Witte Kwikstaart (WKw)

3 Territoria

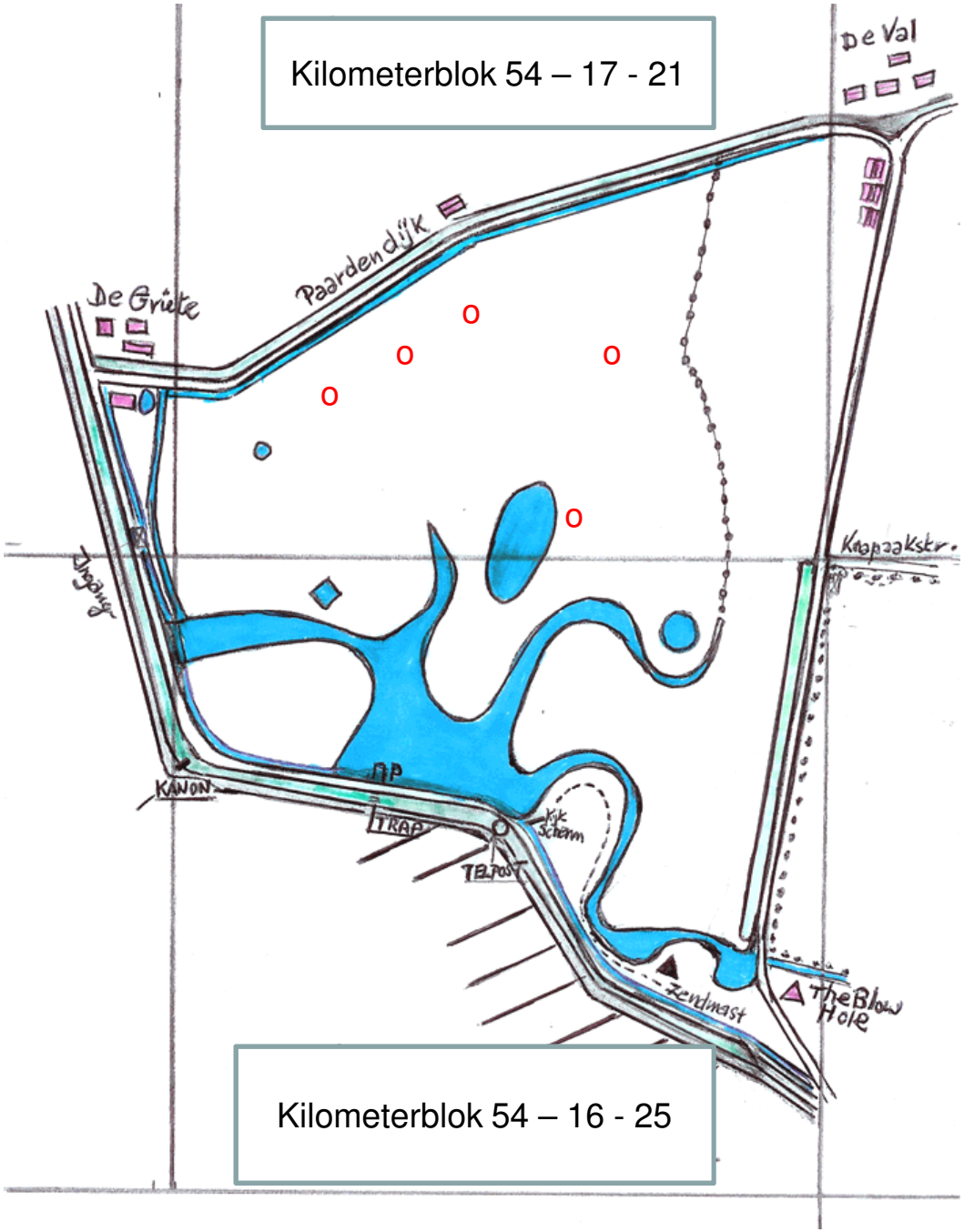

Gele Kwikstaart (GKw)

Rode Lijst

5 Territoria

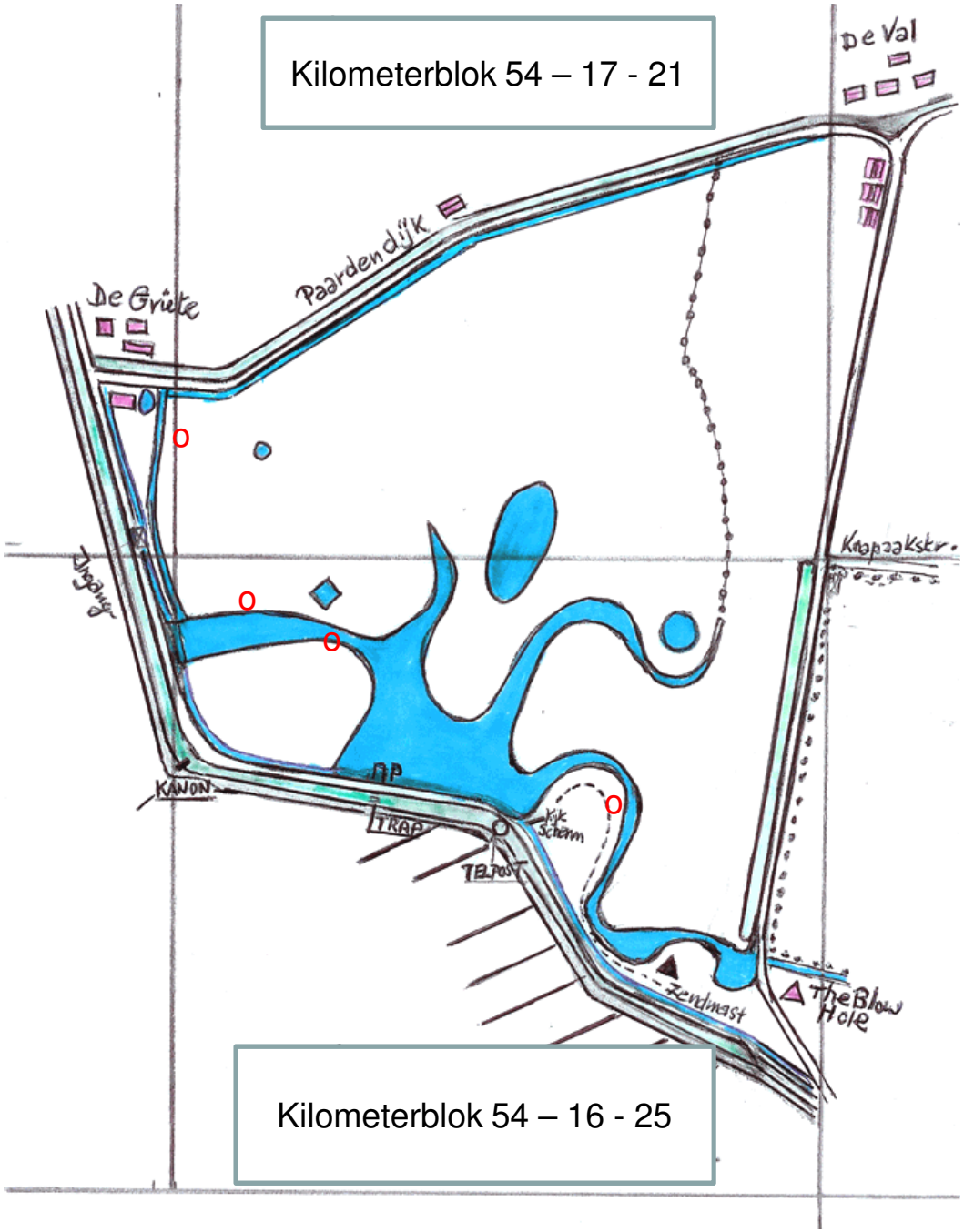

Winterkoning (W)

4 Territoria

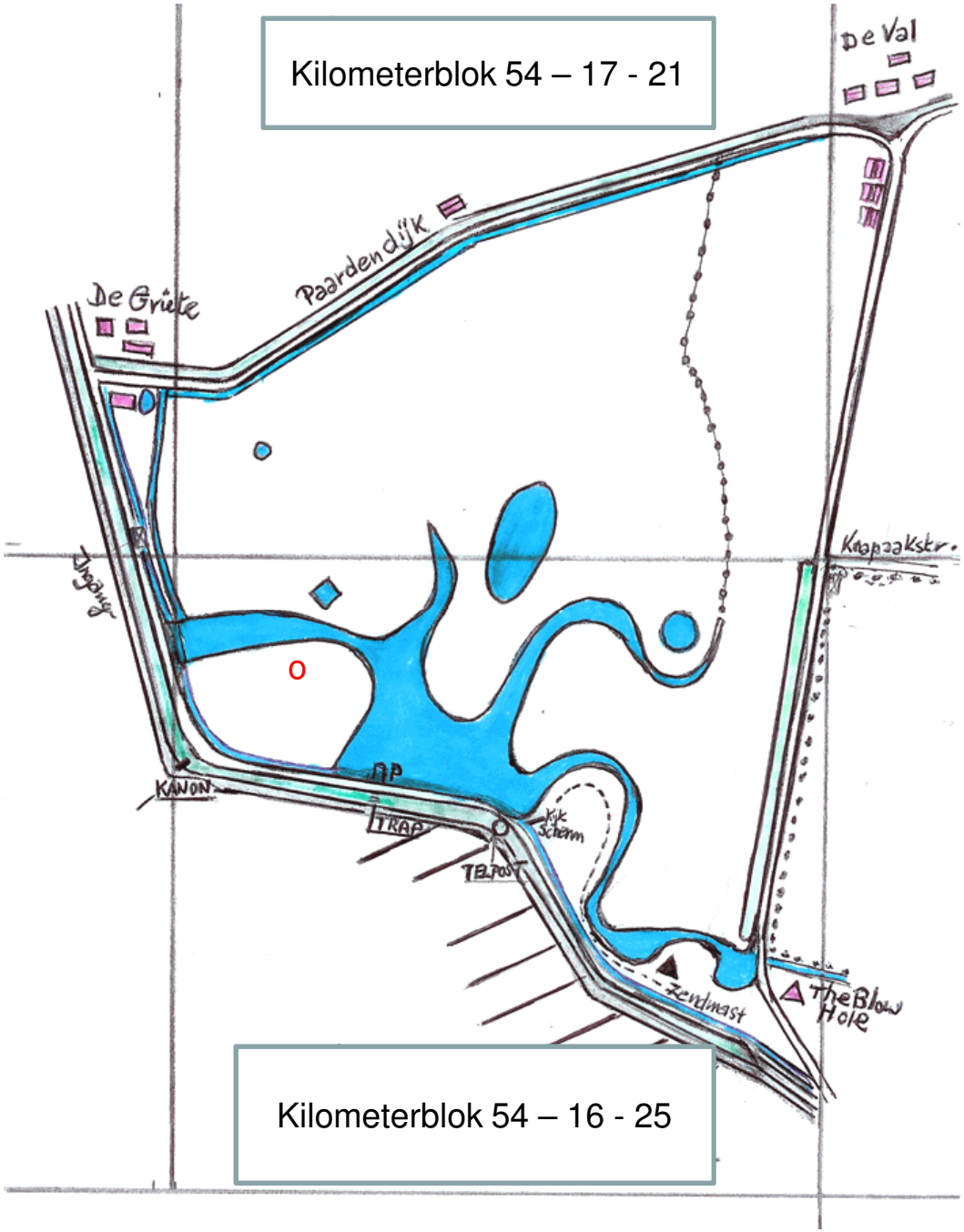

Heggenmus (HM)

1 Territorium

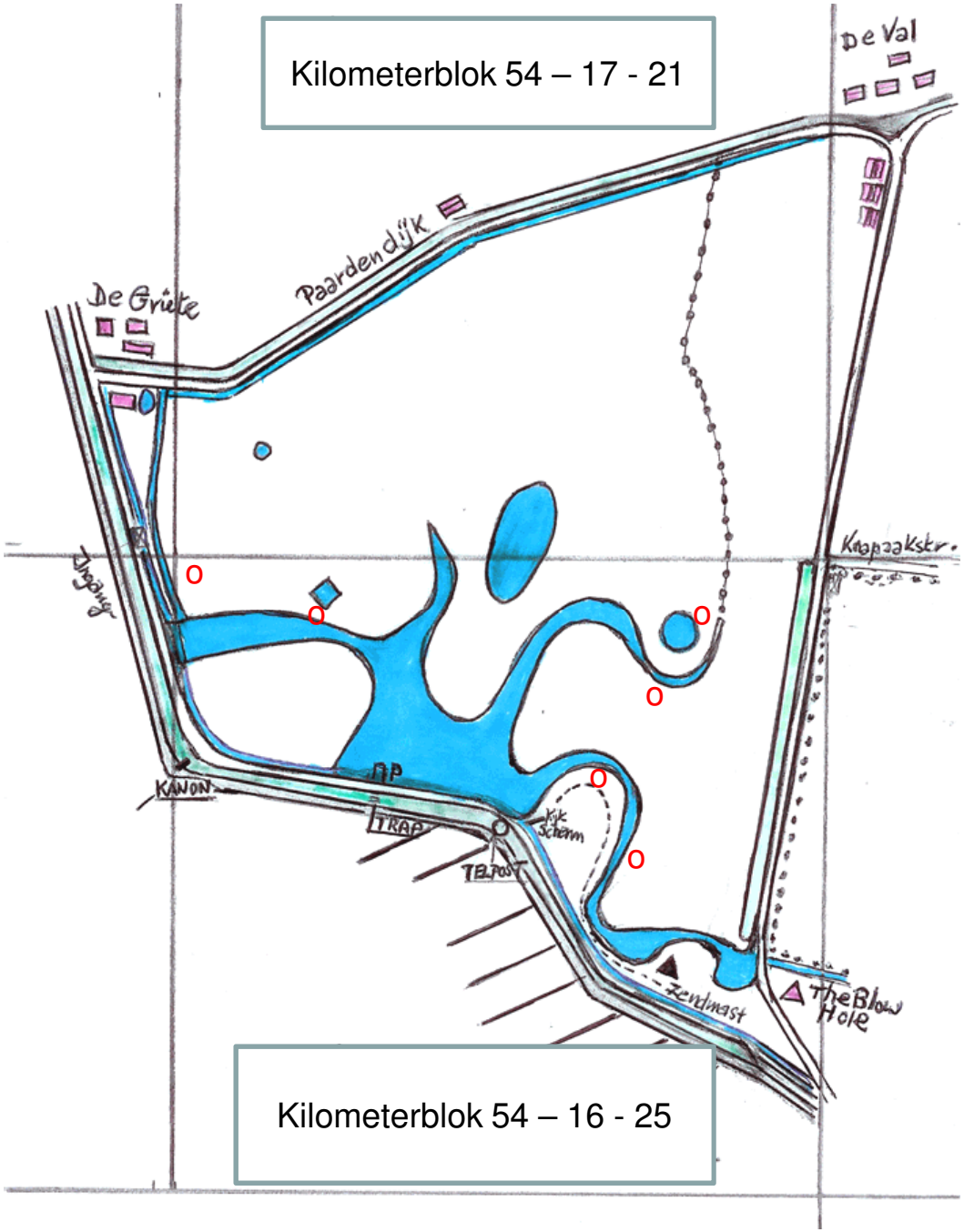

Blauwborst (BB)

6 Territoria

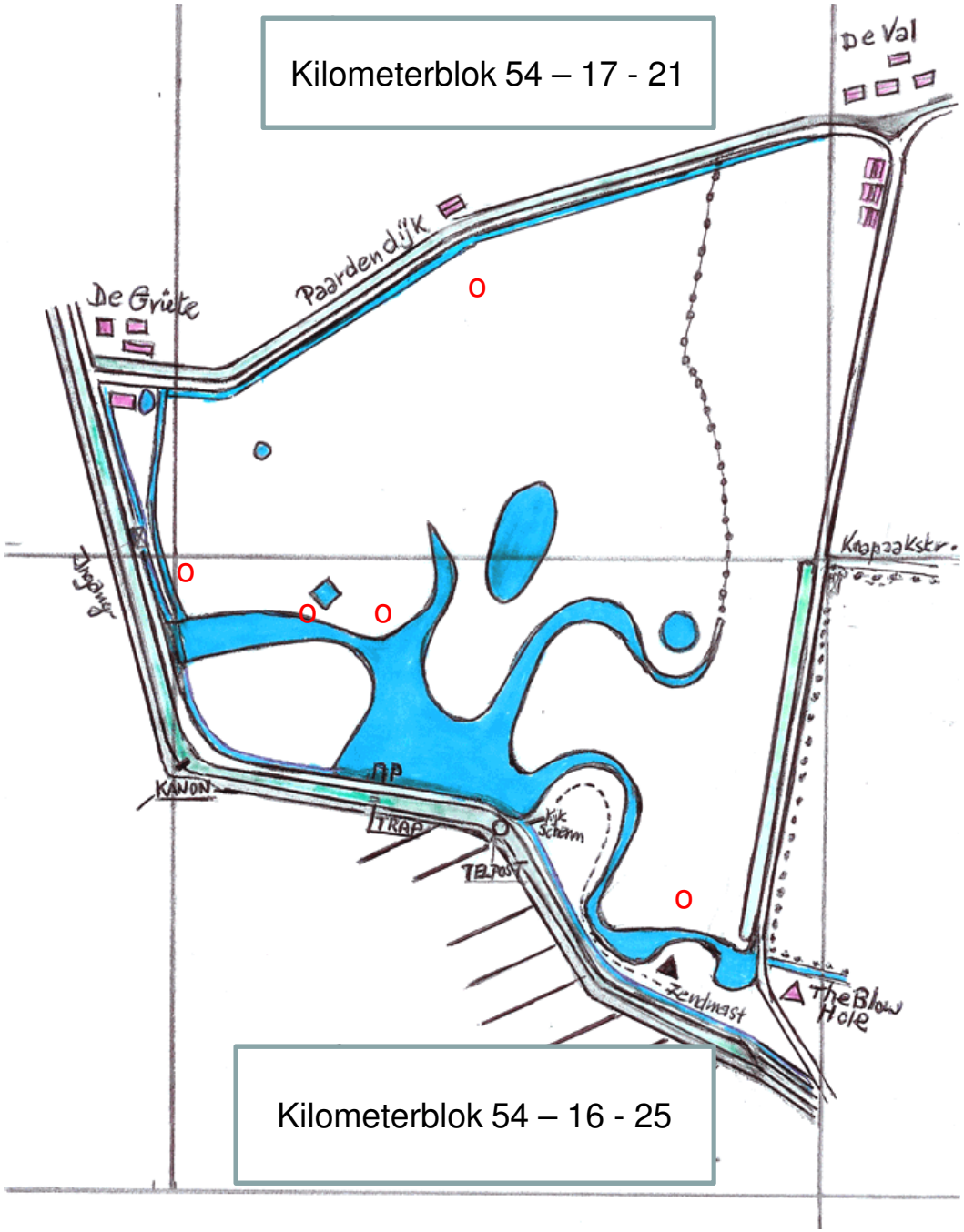

Merel (M)

5 Territoria

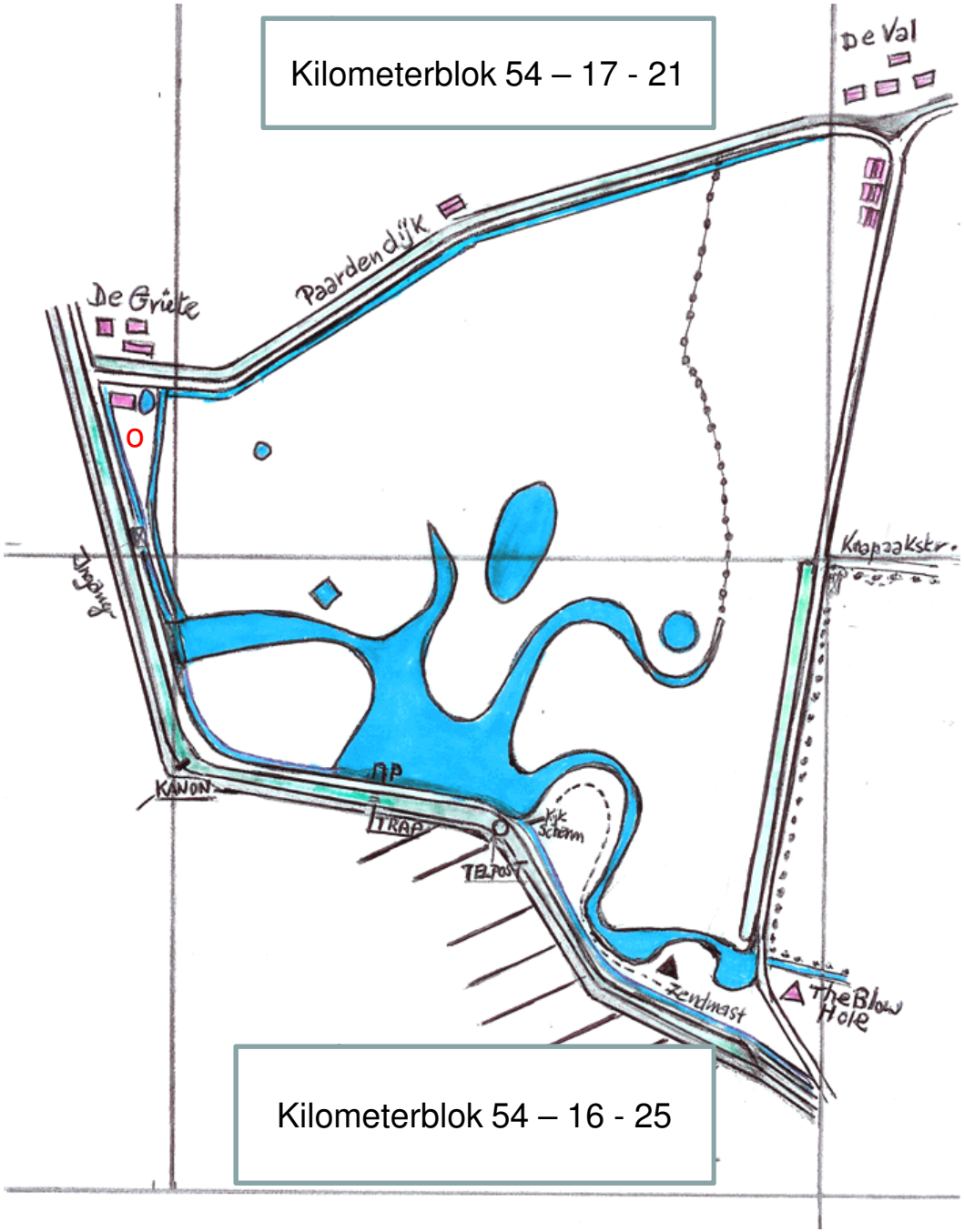

Zwartkop (ZK)

1 Territorium

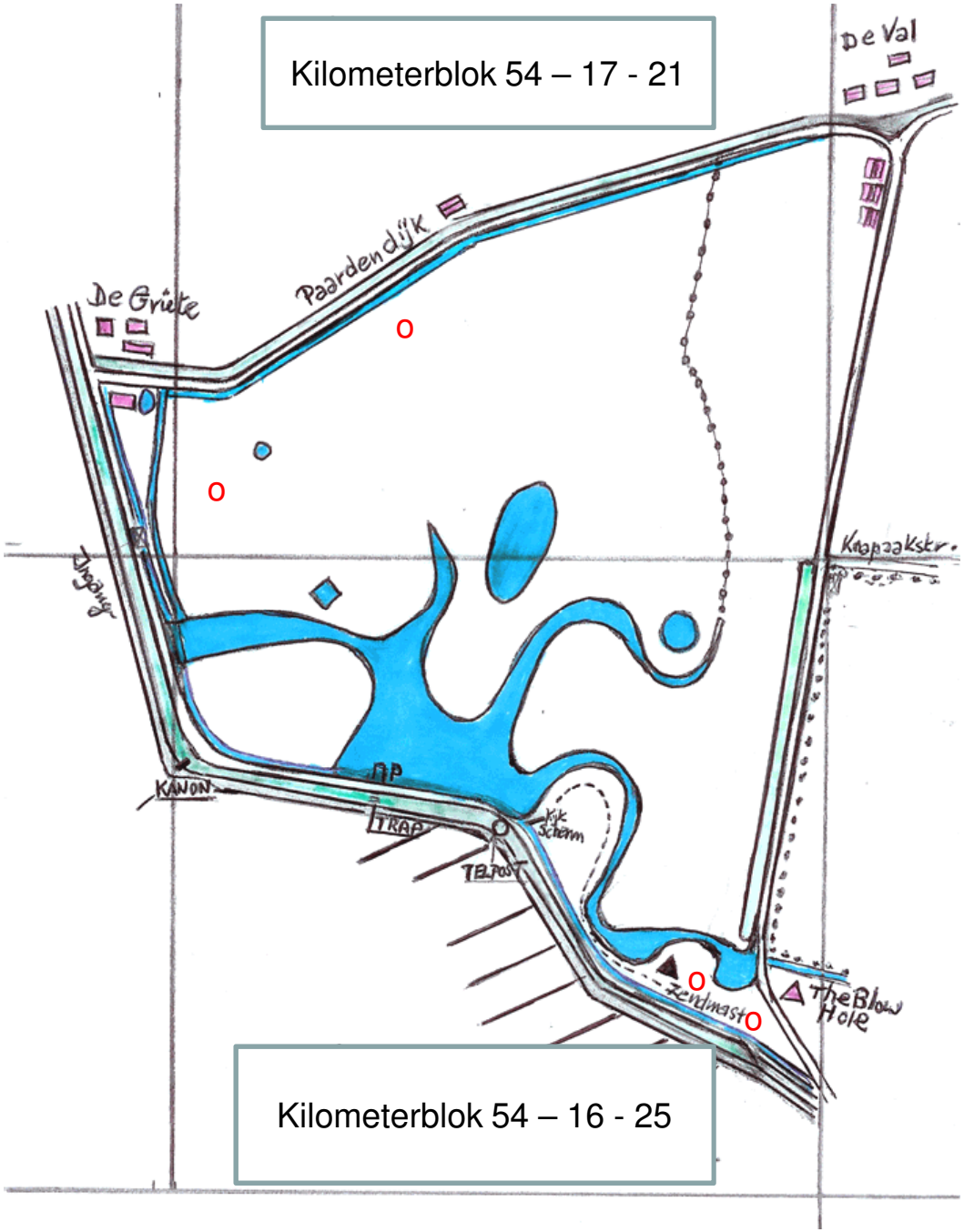

Grasmus (GM)

4 Territoria

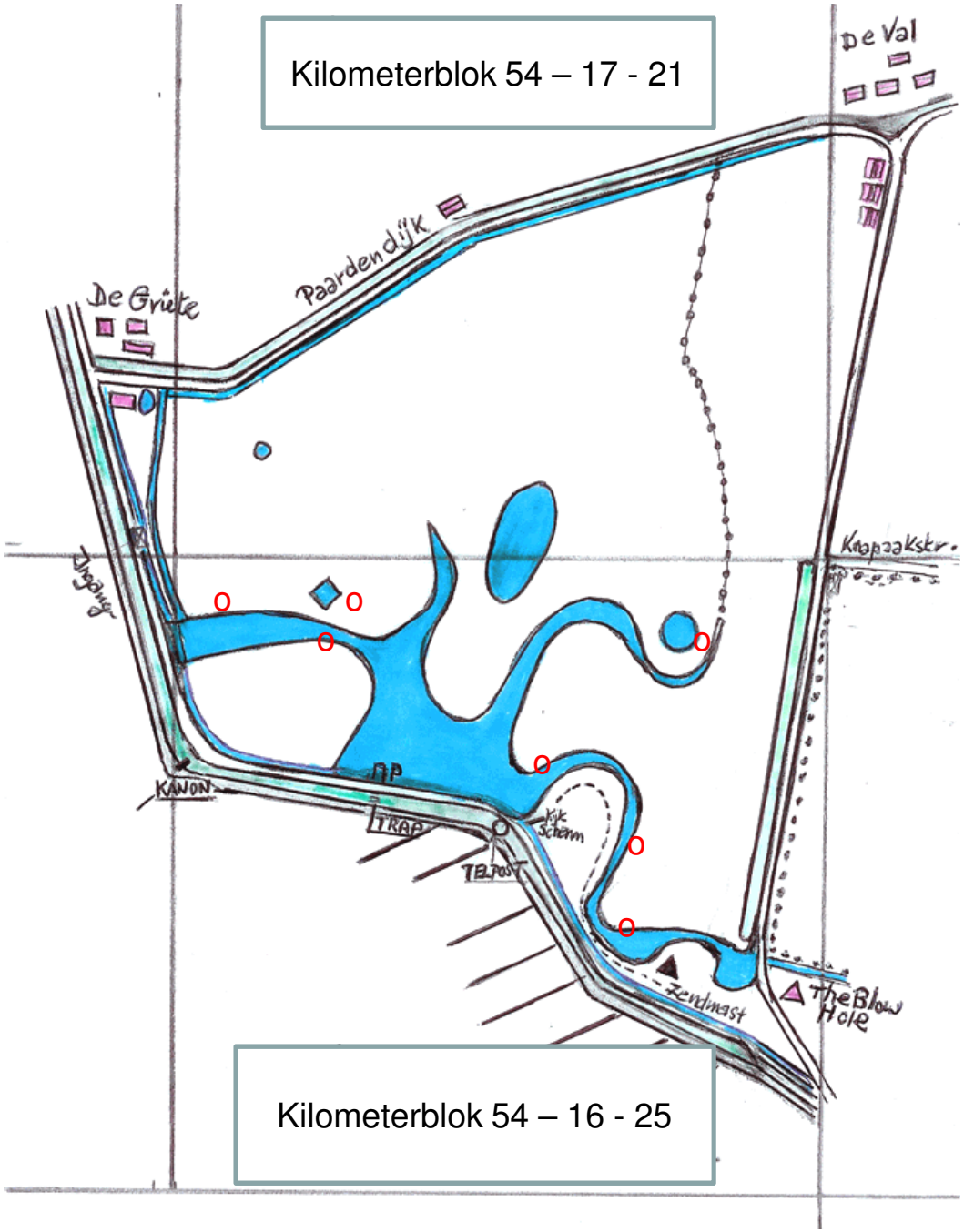

Rietzanger (RZ)

7 Territoria

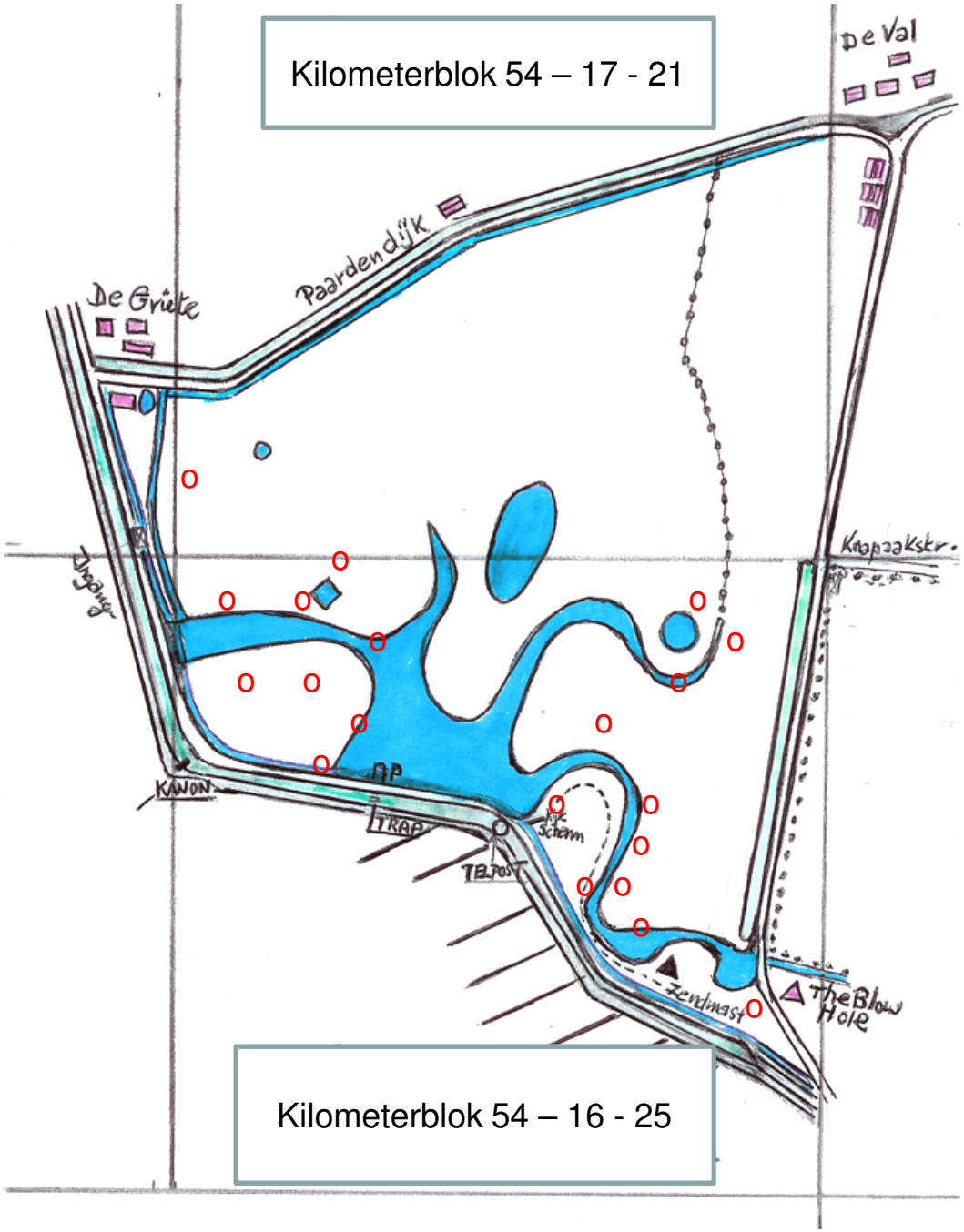

Kleine Karekiet (KK)

20 Territoria

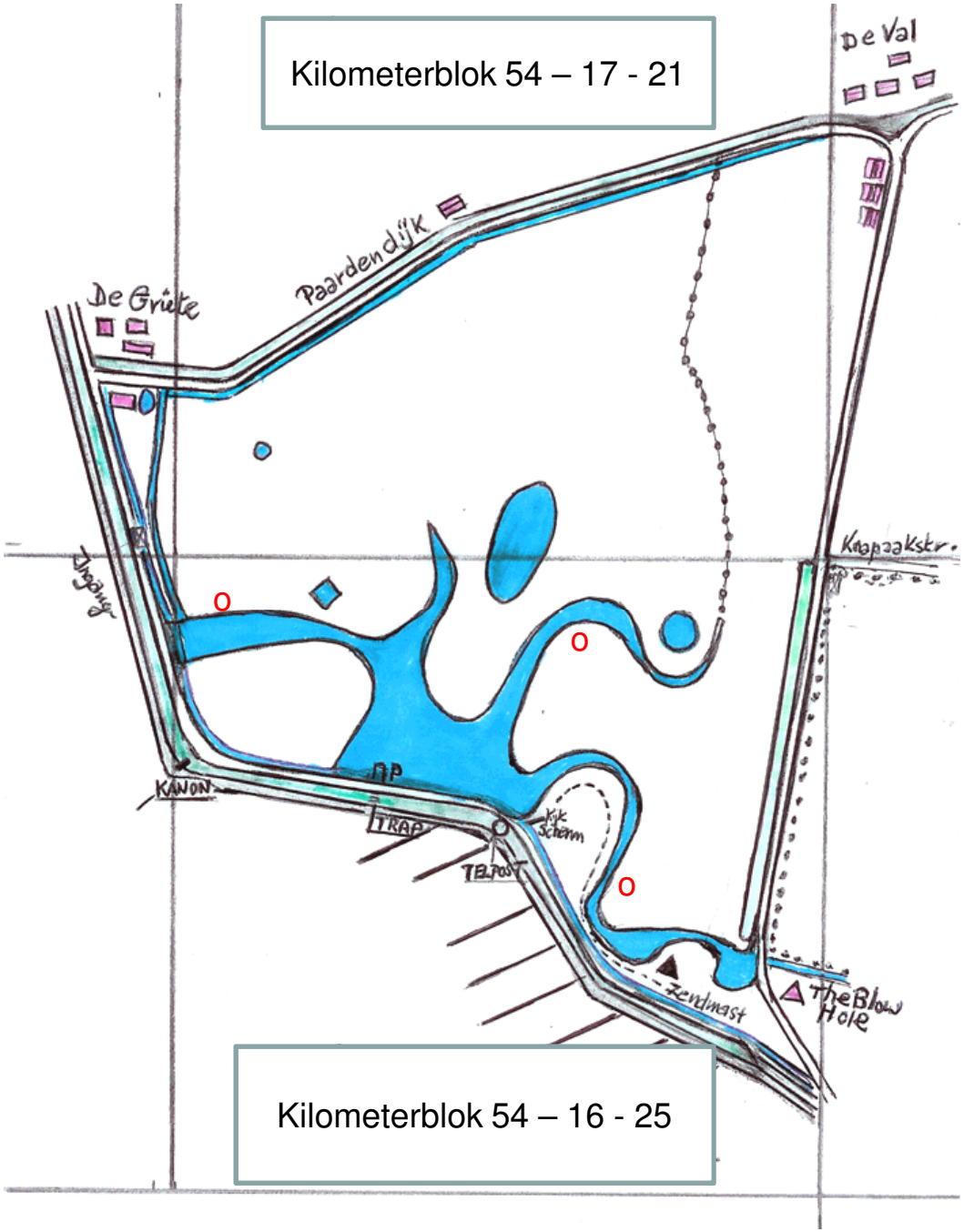

Bosrietzanger (B)

3 Territoria

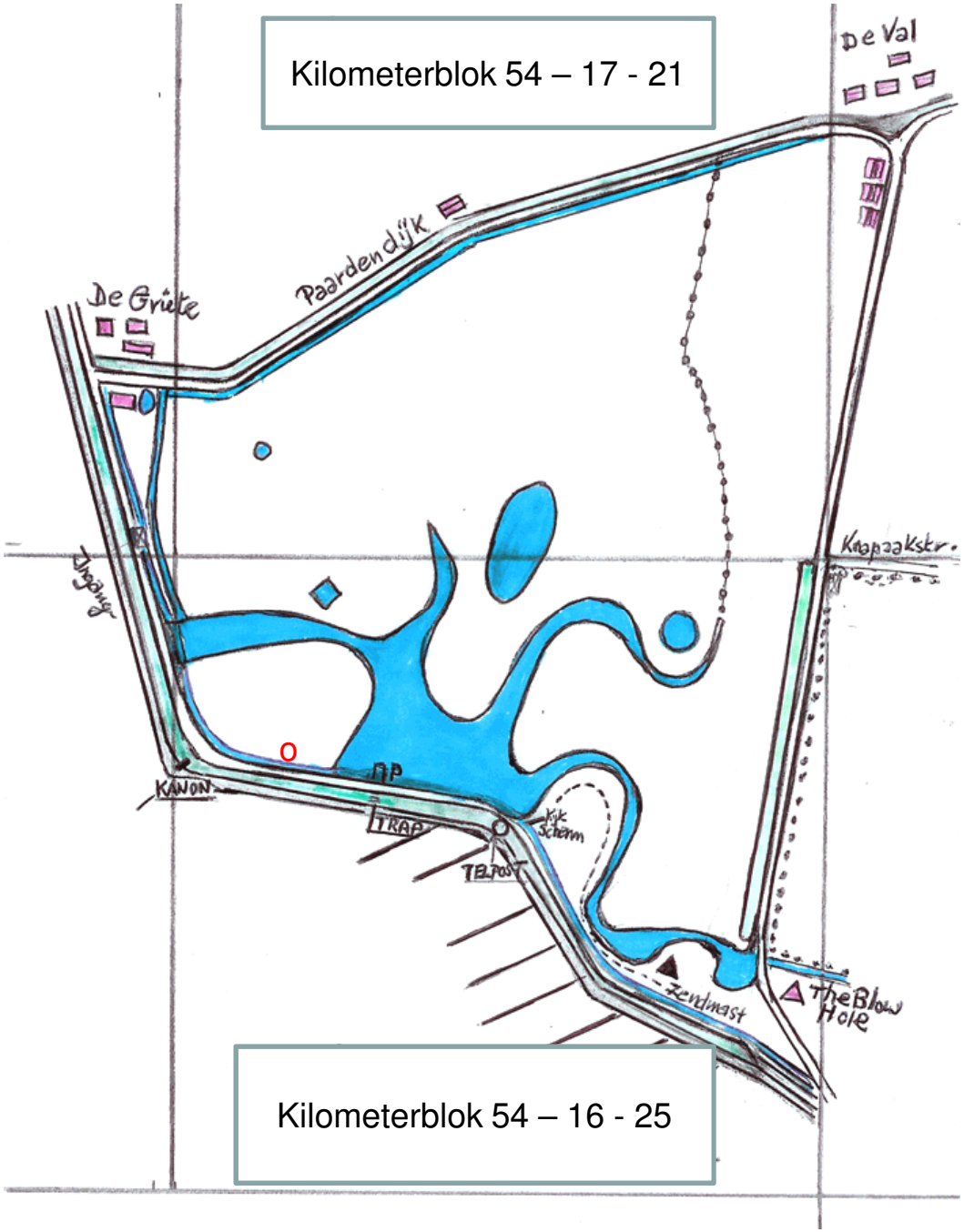

Pimpelmees (P)

1 Territorium

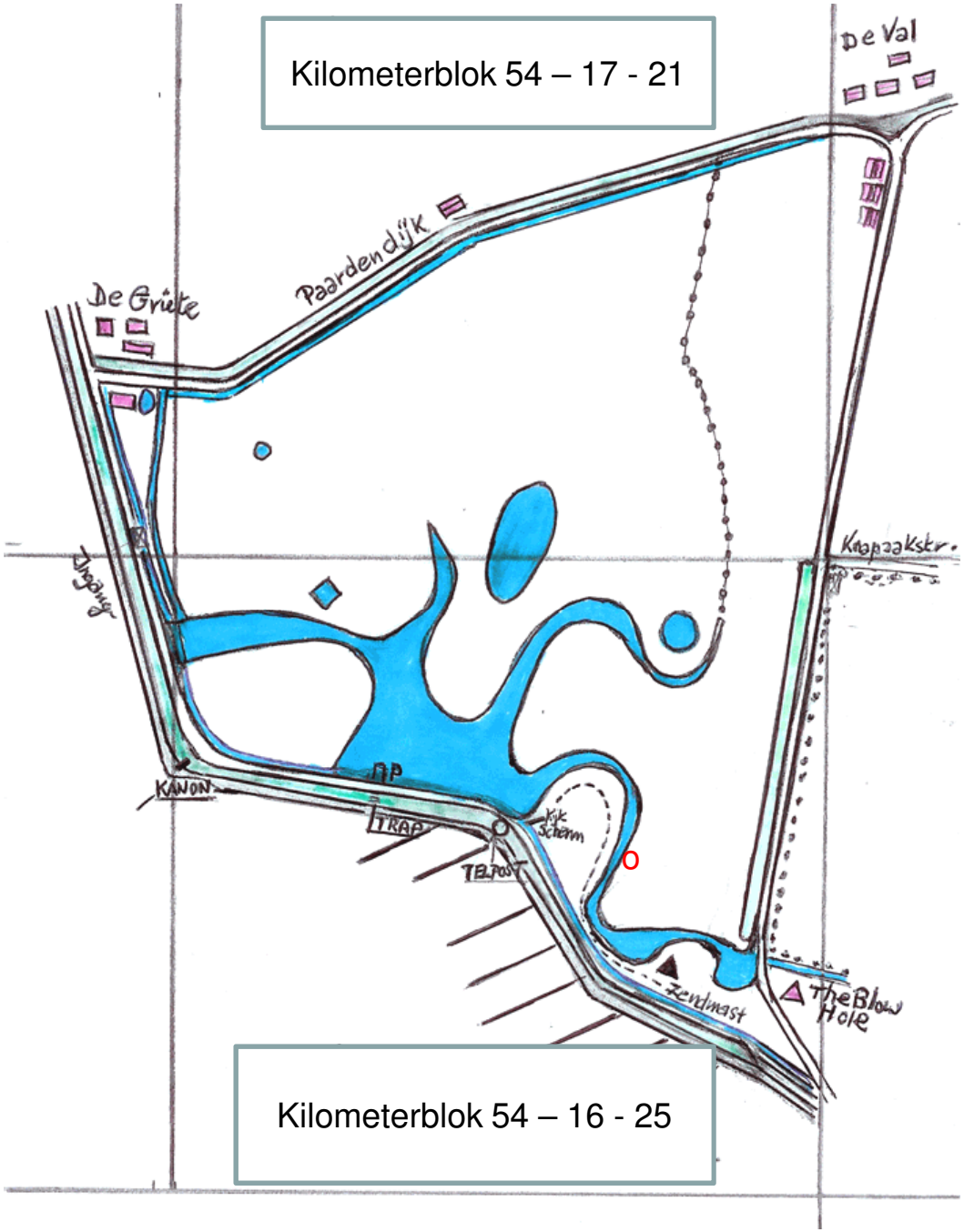

Baardman (BM)

1 Territorium

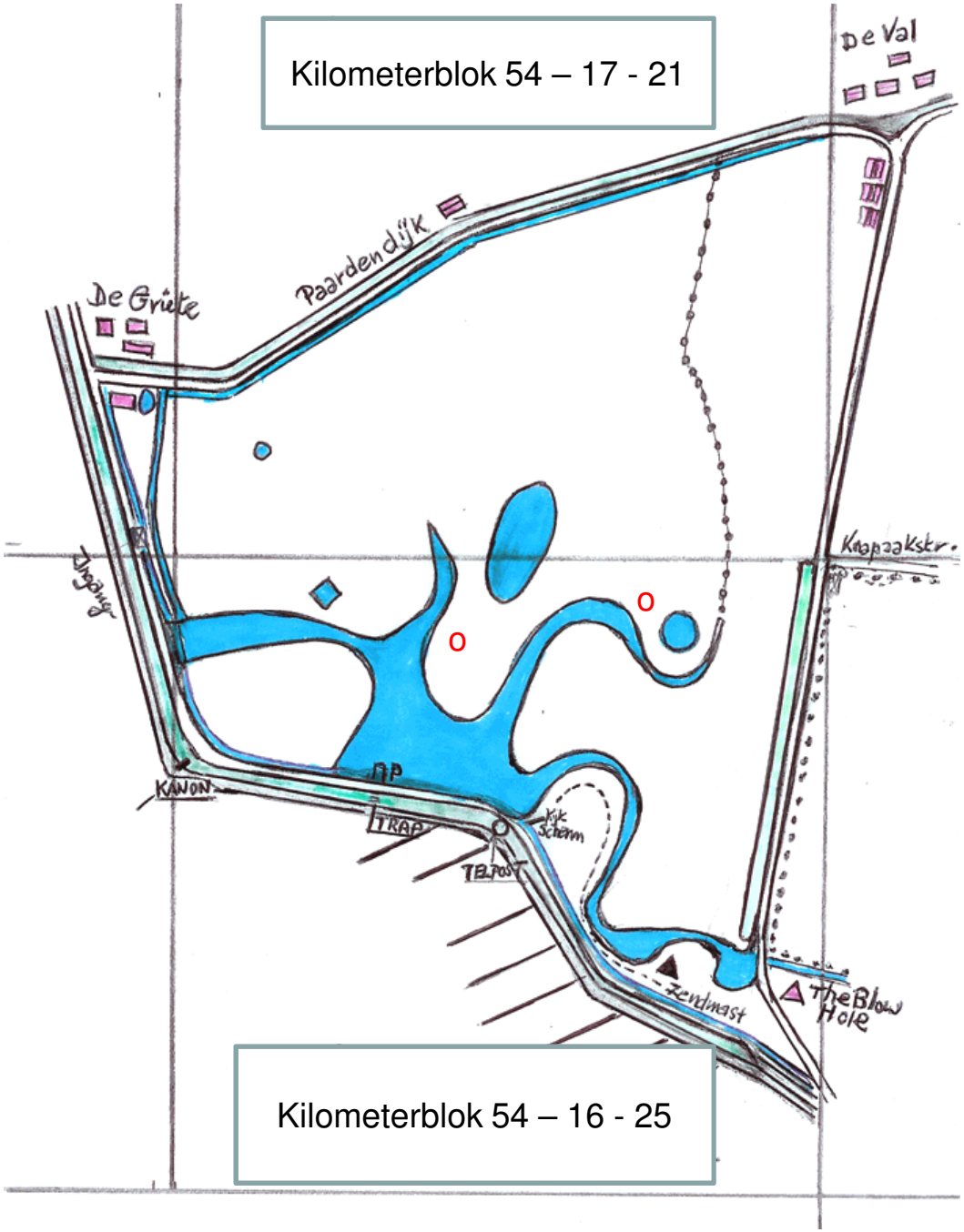

Kneu (Kn)
Rode Lijst

2 Territoria

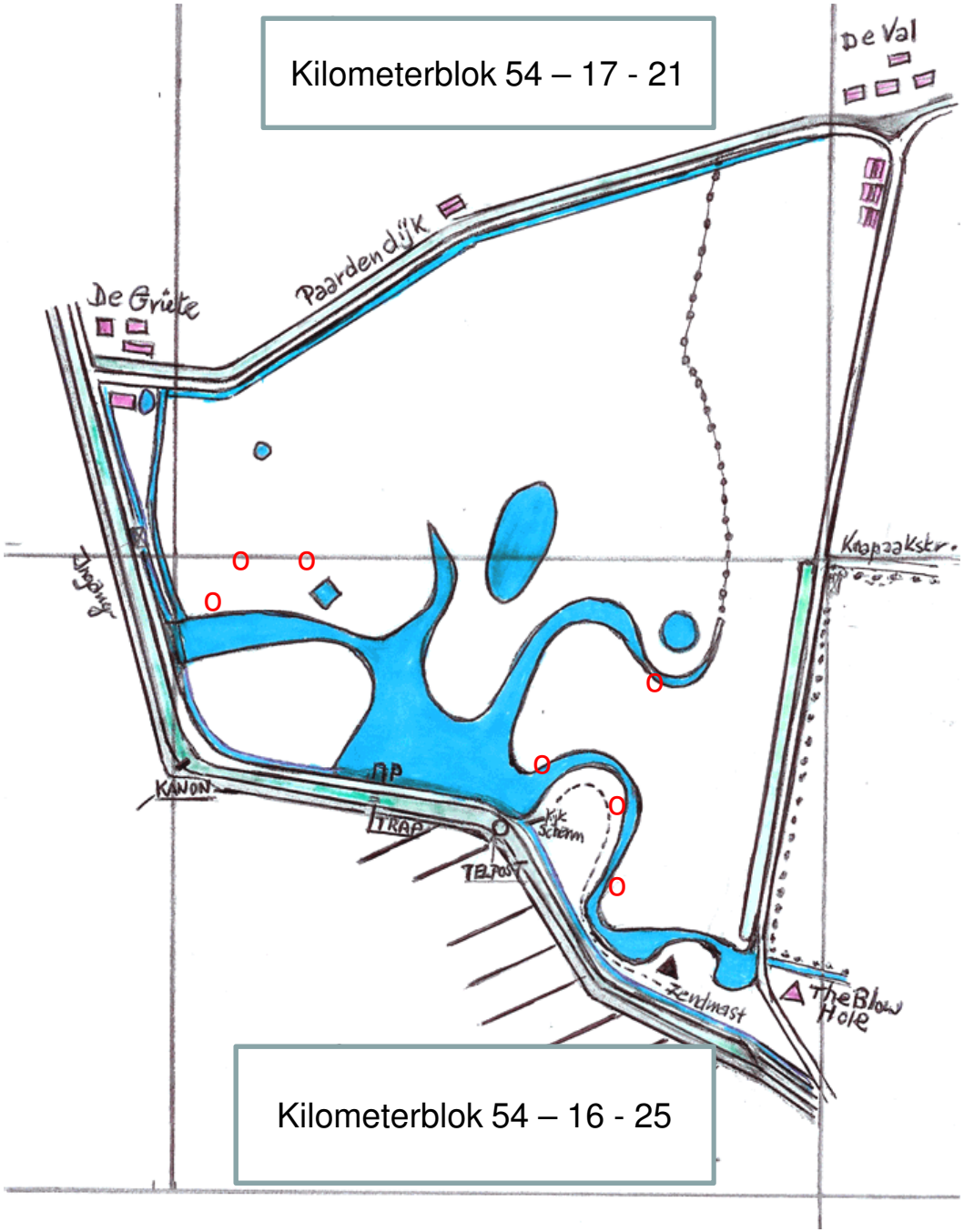

Rietgors (RG)

7 Territoria

Samenvatting waargenomen soorten met aantal territoria

Soort	Territoria 2008	2009	Soort	Territoria 2008	2009	Soort	Territoria 2008	2009
Dodaars	3	4	Kluut	4	2	Winterkoning	-	4
Fuut	2	2	Kleine Plevier	2	-	Heggenmus	1	1
Grauwe Gans	4	11	Bontbekplevier	1	-	Blauwborst	6	6
Canadese Gans	2	2	Kievit	13	21	Merel	1	5
Bergeend	4	5	Tureluur	5	13	Zwartkop	-	1
Wilde Eend	5	8	Grutto	6	13	Grasmus	2	4
Krakeend	-	1	Watersnip	-	2	Rietzanger	8	7
Slobeend	1	4	Kokmeeuw	13	2	Kleine Karekiet	13	20
Wintertaling	-	2	Visdief	1	4	Bosrietzanger	-	3
Kuifeend	3	4	Holenduif	-	1	Pimpelmees	-	1
Bruine Kiekendief	1	-	Houtduif	2	3	Baardman	-	1
Patrijs	1	2	Koekoek	1	1	Kneu	3	2
Fazant	5	8	Groene Specht	-	1	Rietgors	8	7
Waterral	2	-	Veldleeuwerik	18	20			
Waterhoen	2	4	Graspieper	4	7			
Meerkoet	4	7	Witte Kwikstaart	2	3			
Scholekster	9	18	Gele Kwikstaart	7	5			

Van de in 2009 waargenomen 43 soorten met zekere territoria staan er 13 op de Rode Lijst

→ Van de in 2008 waargenomen 39 soorten stonden er 11 op de Rode Lijst

Extra waarnemingen in de telperiode zowel tijdens de telronden als vanaf de telpost

Van deze 18 extra waargenomen soorten staan er 3 op de Rode Lijst

Lepelaar (lep)

Knobbelzwaan (KnZ)

Nijlgans (NGa)

Zomertaling (ZT)

Bruine Kiekendief (BrK)

Buizerd (Bui)

Torenvalk (TV)

Oeverloper (OeV)

Zilvermeeuw (ZiM)

Turkse Tortel (TT)

IJsvogel (IJs)

Zwarte Roodstaart (ZR)

Tapuit (Ta)

Roodborst Tapuit (Rta)

Zanglijster (Z)

Graszanger (GrZ)

Ekster (E)

Spreeuw (S)

Conclusie

Dit nog vrij nieuwe gebied waar, volgens de normen van SOVON, 43 soorten met zekere territoria worden geïnventariseerd, waarvan 13 soorten van de Rode Lijst, waarbij tevens van de 18 extra waargenomen soorten er ook nog eens 3 op de Rode Lijst voorkomen mag, zoals vorig jaar ook al vast gesteld, met recht een aanwinst voor de vogelstand worden genoemd.
Van de vorig jaar waargenomen soorten met territoria hebben we er dit jaar 4 niet meer waargenomen, daar staat tegenover dat we dit jaar 10 soorten met zekere territoria hebben geteld die we vorig jaar nog niet hebben waargenomen.

Aanbevelingen aan beheerder Staatsbosbeheer

De vorig jaar door ons gedane aanbevelingen zijn nog niet door SBB overgenomen, vooral de sterke verruiging van de vegetatie is bijzonder opmerkelijk en spijtig, hierdoor verdwijnen soorten als Kluut en Plevieren.
De door ons zo gewenste verhoging van het waterpeil is helaas niet gehonoreerd, zodat ook de 1 of 2 zo gewenste eilandjes niet worden gecreëerd, waardoor soorten als kokmeeuwen, visdieven en zwartkopmeeuwen weinig kansen krijgen.
Wij hopen van harte dat deze 2 punten toch nog de aandacht krijgen die ze verdienen.

Van de samensteller

De medewerkers/tellers hebben ook dit jaar weer met veel enthousiasme, inzet en plezier de tellingen verricht en zullen dit ongetwijfeld in de komende jaren voort zetten, mogelijk in aangepaste samenstelling, maar er is al aan versterking gewerkt, zoals uit het vorige en dit rapport mag blijken.
De samensteller van het rapport heeft zijn werk ook veel sneller kunnen afronden, mede door de opgedane ervaring van het vorige jaar.
Ook is de samensteller er van overtuigd dat het rapport nog lang niet zijn definitieve vorm heeft doordat er langzaam aan meer verbeterpunten worden aangedragen.
Het hoofd punt moet echter de rapportage van de vogeltellingen zijn.

Cor Sol
Augustus 2009